

Beslut om utvidgning av naturreservatet Wanås i Östra Göinge kommun

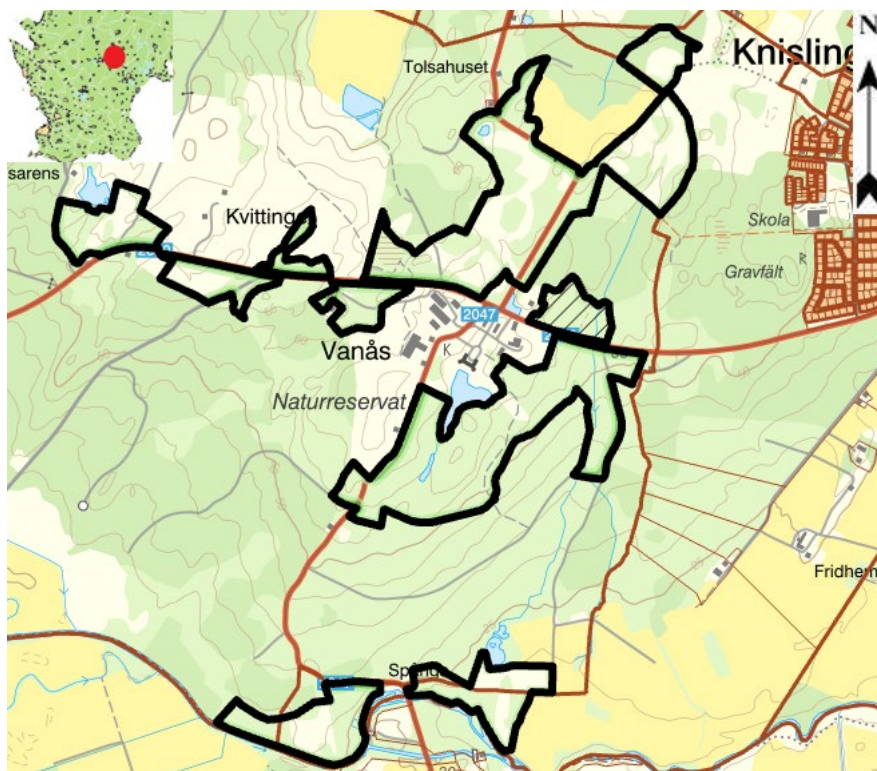
Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken att utvidga naturreservatet Wanås med del av fastigheten Vanås 3:12 i Östra Göinge kommun till att omfatta det område som utmärkts med heldragen svart linje på bifogad karta (bilaga 1).

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Naturreservatets gränser ska märkas ut i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

För den tillkommande delen ska beslut meddelat av Länsstyrelsen den 8 oktober 2020, dnr 511-12142-2020, 1256-207 om bildande av naturreservatet Wanås i Östra Göinge kommun gälla med syfte, skäl och föreskrifter enligt 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

I enlighet med 3 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 5, vilken ersätter skötselplan fastställd den 8 oktober 2020, dnr 511-12142-2020, 1256-207 om bildande av naturreservatet Wanås i Östra Göinge kommun.

Naturreservatet avgränsas med svart heldragen linje. Utvidgningen är rasterad
© Lantmäteriet Geodatasamverkan. Skala 1:30 000

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Wanås
Kommuner:	Östra Göinge
Natura 2000-ID:	Wanås SE0420323
NVR-ID:	2054162
Gränser:	Området begränsas av mitten av svart heldragen linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Berörda fastigheter:	Del av Vanås 3:12 och Knislinge 15:2
Markägarkategori:	Enskild
Läge:	Cirka 2,5 km väster om Knislinge
Koordinat centralpunkt:	E 440640, N 6226850 (SWEREF 99TM)
Huvudavrinningsområde:	Helgå å
Vattenförekomst:	Almaån, WA72911667
Inskrivna nyttjanderätter:	Finns i akten
Gemensamhetsanläggning:	Finns i akten
Areal:	129,3 hektar, varav utvidgningen uppgår till cirka 4,8 hektar
Förvaltare:	Länsstyrelsen Skåne och Wanås Gods AB

Syftet med naturreservatet (samma som i beslut 2020-10-08)

1. bevara biologisk mångfald,
2. vårda och bevara värdefulla naturmiljöer,
3. skydda och återställa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och nyskapa värdefulla naturmiljöer. Områdets grova träd ska bevaras och vårdas. Områdets ädellöv- och lövsumpskogar och naturbetesmarker med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. De i området förekommande skyddsvärda arterna och deras livsmiljöer ska skyddas och nyskapas.

Syftet ska uppnås genom att:

- Bevara och vårda områdets grova träd.
- Tillse att det finns nya ersättningsträd, i synnerhet av ek. Plantorna ska härstamma från ekar som växer i området,
- Bevara, restaurera och utveckla en flerskiktad ädellöv- och lövsumpskog, med inslag av luckor och gläntor, ålders- och artmässig variation och förekomst av död och döende ved av olika arter, stadier och grovlekar,
- Skydda en livsmiljö för skyddsvärda arter.
- Gynna i området förekommande habitatlistad¹, rödlistad² eller sällsynt art, knutna till grova träd och eller ädellövskog,
- Inplantera för området lämpliga hotade eller sällsynta arter, knutna till grova träd och eller ädellövskog,

- Bevara och restaurera naturbetesmarker med grova träd, blommande buskar och en rik färtlflora,
- Beta delar av området,
- Ej transportera ut någon form av lövved,
- Röja bort uppväxande granar,
- Ta bort främmande arter av träd och buskar,
- Bevara, restaurera och utveckla de faunistiska, floristiska och mykologiska värdena inom området.

Inom området ska nödvändiga åtgärder vidtas för att uppnå syftet med naturreservatet. Syftet ska även uppnås genom att utvärdera och anpassa skötseln i överensstämmelse med ny kunskap om biologiska värden.

Reservatsföreskrifter (samma som i beslut 2020-10-08)

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden som att borra, spränga, gräva, plöja, schakta, fylla ut eller dika eller annan markberedning,
2. uppföra ny byggnad, mast, luftledning, vindkraftverk eller annan anläggning,
3. anordna upplag,
4. avverka levande eller döda träd och buskar och/eller bortföra lövved,
5. så eller plantera träd, buskar, eller växter,
6. hålla hästar som gnager på bark inom naturreservatet,
7. hålla får inom området, annat än i restaureringssyfte,
8. tillföra kemiska bekämpningsmedel,
9. åstadkomma körsador i ädellöv- eller lövsumpskogsbestånd,
10. inplantera för området främmande växt- eller djurarter.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med reservatet förpliktigas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom reservatet:

1. utmärkning av och upplysning om naturreservatet,
2. skötsel av mark innefattande naturvårdsåtgärder (röjning, avverkning, skapande av död/döende ved, plantering av lövträd, inhängning av föryngringsytor, borttagande av främmande och/eller invasiva arter), enligt bilaga 2,

3. skötsel av betesmark, omfattandes avverkning av träd och buskar, betning, plantering och sådd av träd och buskar, bränning, enligt bilaga 2,
4. utförande av åtgärder för habitatlistade, rödlistade eller sällsynta arter knutna till grova träd och eller ädellövskog,
5. Länsstyrelsens inplantering av inhemska arter vilka är knutna till grova träd och eller ädellövskog,
6. uppföljning av områdets skötsel, undersökningar och miljöövervakning av djur-, svamp- och växtlivet samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. skada levande eller döda stående eller liggande träd,
2. plocka mossor, lavar eller vedlevande svampar,

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens skriftliga tillstånd

3. samla in ryggradslösa djur, t.ex. skalbaggar eller mollusker.

Undantag från föreskrifter (samma som i beslut 2020-10-08)

- Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som Länsstyrelsen utser, att utföra de åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel och som framgår av föreskrifter B1-6.
- åtgärder i samband med förvaltarens eller arrendatorers tillsyn av området eller betesdjur, samt nödvändiga anläggningar och ledningar till dessa (vatten, staket etc) för hållande av djur. Underhåll (röjning, dränering och uppgrusning) av drivgångar för betesdjur.
- normalt underhåll av befintliga vägar och leder eller nedtagning av för allmänheten farliga träd (längs med vägar, leder, stenmuren kring utställningsparken, etc), eller uppkapning av stormfällda träd över väg, led, konstverk, stängsel etc. Trafikverkets restaurering (inklusive nyetablering av träd) och underhåll av allé som går från Vanås – Gryt (A592) och Vanås – Spånga (A599) samt längs väg 2094 (A593). Trafikverkets skötsel av aratrik vägkant längs väg 2050 inklusive bekämpning av invasiva arter här.
- drift, underhåll och ombyggnad inom gällande ledningsrätt, servitut eller nyttjanderätt av vid tidpunkten för detta beslut befintliga vägar, leder i utställningsparken, uppförda konstverk, dikningsföretag, ledningar och anläggningar tillhörande staten, kommunen, el-, energi- och teledistributör samt markägaren. Inför utförande av arbetet ska naturreservatets förvaltare informeras om åtgärden. Vid akuta underhållsåtgärder kan förvaltaren informeras i efterhand, dock senast inom tre arbetsdagar från det att arbetet har inletts.

- drift och underhåll av laga kraftvunnen vattendom med tillhörande tillstånd för bedrivande av kraftverksamhet i Almaån och därtill hörande fisktrappa, dammluckor och bro.

Från föreskrifterna gäller följande undantag:

- A1 gäller ej anläggningsarbeten i samband med uppförande av nytt konstverk/installation eller ny led inom utställningsparken, under förutsättning att bevarandestatusen eller grova träd (över 40 cm i diameter i brösthöjd) ej påverkas negativt. Avverkade träd ska utläggas som död ved på annan plats i naturreservatet.
- A1 gäller ej, efter samråd med länsstyrelsen, nedgrävning av luftledning.
- A1 gäller ej rensning av dike (till tidigare djup och bredd) markerat på bilaga 3. Rensmassorna från dike i betesmark ska utläggas på åkermark utanför naturreservatet. Rensmassor från dike i skogsmark får utbredas på intilliggande skogsmark.
- A2 gäller ej uppförande av ny skulptur/installation inom utställningsparken, under förutsättning att bevarandestatusen eller grova träd ej påverkas negativt. Avverkade träd ska utläggas som död ved på annan plats i naturreservatet.
- A2 gäller ej uppförande av jakttorn.
- A4 gäller ej avverkning av träd och buskar av igenväxningskaraktär på betesmark eller som växer in över betesmark, efter förvaltarens godkännande, eventuellt utfallande virke tillfaller markägaren,
- A4 gäller ej markägarens gallring eller slutavverkning av befintliga avdelningar med granskog, där markägaren äger rätten till virket, samt ta väg över betesmark, enligt bilaga 3. Granskogen ska nedtas före 2030-12-31.
- A4 gäller ej jakträttsinnehavarens röjning av befintliga siktgator för jakt. Flytt eller upptagande av nya siktgator är förbjudet utan länsstyrelsens tillstånd. Vid beslut om avslag kan fastighetsägaren vara berättigad till ersättning.
- A4 gäller ej röjning av sly och inväxande grenar längs leder eller kring konstverk/installationer.
- A4 och C1 gäller ej röjning av buskar och träd på och vid samt längs med stig till C.A Cederborgs författarhem.
- A7 gäller ej hållande av får på del av Holms gamla tomt, enligt bilaga 3.
- B2 gäller ej befintliga exotiska träd eller buskar inom utställningsparken.
- C2 gäller ej för insamling av enstaka beläggsexemplar under förutsättning att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna eller att arten är klassad som rödlistad samt att inrapportering sker av fyndet till Artportalen.
- C3 gäller ej håvning, handplockning eller annan selektiv metod, som inte förstör djurets livsmiljö, med efterföljande återutsättning inom naturreservatet. Enstaka exemplar får samlas in under förutsättning att det inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna och att fällor inte används samt att arten rapportera till Artportalen.

Föreskrifterna gäller inte tjänstemän från Länsstyrelsen i samband med tillsyns-, övervaknings och förvaltningsuppdrag.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter.

Upplysningar

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter. Länsstyrelsen vill också upplysa om att föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken (föreskrifterna under rubriken C ovan) gäller omedelbart även om beslutet överklagas. Dessutom gäller andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna för området, exempelvis:

- 7 kap miljöbalken med bestämmelser om områden som omfattas av biotopskydd (11-11b §) eller strandskydd (13-18 §§),
- 7 kap 1 § miljöbalken. Var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen ska visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den,
- Anmälningssplikten enligt 12 kap 6§ miljöbalken för verksamheter eller åtgärder som väsentligen kan komma att ändra naturmiljön gäller även om de inte är förbjudna enligt reservatets föreskrifter,
- Anmälnings- eller tillståndsplikt enligt 11 kap miljöbalken för verksamheter som innebär påverkan på vattens djup eller läge, exempelvis anläggningsarbeten i vatten, dämning, vattenbortledning eller anläggning av våtmark,
- 2 kap, Kulturmiljölagen (1988:950) med bestämmelser om skydd av fornlämningar mm,
- terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- 15 kap 26 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning,
- Lokala, kommunala ordningsföreskrifter.

Allemansrätten

Allemansrätten har stor betydelse för våra möjligheter att vistas i naturen, den ger oss alla möjligheten att tillfälligt och hänsynsfullt vara i naturen. Även organisationer och turistföretag kan dra nytta av allemansrätten i sin verksamhet även om allemansrätten i grunden gäller för enskilda individer. Samtidigt medför allemansrätten också skyldigheter att inte förstöra något eller störa markägaren eller andra som är ute i naturen. Större grupper bör samråda med markägaren. Inom naturreservat kan delar av allemansrätten vara begränsad genom reservatsföreskrifter.

Vid aktiviteter som inte förbjuds av reservatsföreskrifterna men som kan medföra en väsentlig förändring av naturmiljön, ska anmälan om samråd enligt 12 kap 6 § Miljöbalken ske med Länsstyrelsen. Samråd kan krävas för stora tävlingar, evenemang eller aktiviteter som medför omfattande slitage eller markskador.

Beskrivning av utvidgningsområdet

Landskap och geovetenskapliga bevarandevärden

Naturreservatet ligger väster om Knislinge. Berggrunden utgörs av granit. Jordarten består i all huvudsak av sandig morän med en förekomst av sikt längs med bäcken.

Markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden

Utvidgningsområdet ligger något nordost om Wanås slott. Omgivningarna är starkt präglade av en slottsmiljö med en stor mängd grova träd. Av de grova ekarnas utseende inom utvidgningsområdet att döma så har området tidigare varit öppet. Härads-ekonomiska kartan anger dock att området var skogsmark redan år 1926–34, enligt nuvarande markägare har det inte bedrivits något bete i området under de senaste 50 åren.

Biologiska bevarandevärden

Wanås utgör ett kärnområde gällande grova ekar och bokar i Skåne. Här finns över 1200 grova träd på landskapsnivå, varav över 1100 av dem hamnar inom naturreservatet, Skånes femte grövsta ek, Snapphaneeken är en av dem. Området innehåller både sekundära naturskogsmiljöer och ekhagar. Områdets storlek och ingående miljöer gör det möjligt att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för en mängd hotade arter, däribland läderbagge åtgärdsprogramsart och upptagen i art- och habitatdirektivet (bilaga II och IV). Minst 45 rödlistade arter har påträffats under de tre senaste decennierna. Totalt 25 nyckelbiotoper på en areal av över 51 hektar har identifierats inom området. Det finns rikligt med grova högstubbar och lågor i området. I skogsfältskiktet förekommer arter som gulplister, ormbär och skogsbingel samt den av människan införda blekbalsaminen. I skogen har både mindre flugsnappare och lundsångare hörts. I området finns minst 12 olika fladdermusarter, som barbastell (NT), brunlångöra (NT), nordfladdermus (NT) och sydfladdermus (NT). I ekhagarna växer bl.a. saffransticka (CR) och oxtungsvamp (NT) och här finns ett mindre bestånd av läderbagge (VU) och åtgärdsprogramsart.

Utvidgningsområdet utgörs främst av en tidigare hagmark som enligt uppgift från markägaren inte har hävdats under de senaste 50 åren. I området finns fem gamla mycket grova ekar, där merparten tyvärr har dött av utskuggning. Lövträdsblandningen är hög med arter som skogsalm (CR), ask (EN), lind, bok, fågelbär, avenbok, björk och hägg. Längs ett fuktstråk växer lövsumpskog med främst klibbal. Flera av träden är grova och skogen är flerskiktad. Viss huggning har skett i delar av skogen. Området gynnar och kan med begränsade skötselinsatser komma att gynna ännu fler rödlistade arter.

Friluftsvärden

Inom utvidgningsområdet finns inga anordningar för friluftslivet.

Skälen för beslut

Utvidgningsområdet har höga botaniska, mykologiska och zoologiska värden och utgör en viktig reträttplats för många arter som är hotade pga omlandets markanvändning. Området är viktigt att säkerställa för att stärka den gröna infrastrukturen främst gällande ädellövskog, grova träd och fladdermöss.

Den föreslagna utvidgningen har höga naturvärden och har potential att få ännu högre. Den föreslagna utvidgningen har angivits som skyddsvärt ur naturvårdssynpunkt avseende regional och kommunal nivå och omfattas eller ingår i:

- **Riksintresse enligt 4 kap MB:** Utvidgningsområdet ligger mycket nära ett Natura 2000 SCI område, Vanås SE 0420322, 72,7 hektar
- **Länets naturvärdesöversikt:** Området utgör ett klass 1 område, Vanås. Klass 1 utgör särskilt höga naturvärden och klass 3 höga naturvärden.
- **Grova träd:** fem grova ekar finns i området.
- **Rödlistade arter:** I närområdet har minst ett 45 rödlistade arter påträffats. Där ibland saffransticka (CR), tungticka (EN), fransfladdermus (NT), kardinalfärgad rödbeck (NT), spillkråka (NT), skogsalm (CR) och rosa lundlav (VU).
- **Åtgärdsprogram för hotade arter:** I området finns läderbagge (VU) och rikligt med särskilt skyddsvärda träd, för vilka Naturvårdsverket har tagit fram särskilt åtgärdsprogram för deras bevarande.
- **Skogsstyrelsens utpekande:** Ett utpekat naturvärde om en total areal på 2 hektar som utgörs av ädellövskog.
- **Strategin för formellt skydd av skog i Skåne län:** Området är utpekat i skogsstrategin som en värdekärna i Helgeåns eklandskap.
- **Grön infrastruktur:** Området ingår i ett kärnområde för fladdermöss och är särskilt viktigt för att skapa en grön infrastruktur för dessa inom triangeln Hovdala-Torsebo-Vanås. Området utgör också ett kärnområde för grova träd, varifrån hotade arter som lever på dessa, har möjlighet att sprida sig till grova träd som finns på omgivande marker.
- **Fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv bilaga 1, för vilka särskilda skyddsområden skall avsättas:** spillkråka, *Dryocopus martius* (A236) häckande, födosökande (främst vintertid).

Länsstyrelsens bedömning

Vanås är ett internationellt sett värdefullt område att skydda och förvalta så att naturvärdena bevaras och utvecklas. Här finns synnerligen många grova träd och en rik biologisk mångfald knuten till dessa. Arealen nyckelbiotop inom området är mycket

hög och området har mycket stor betydelse för att bevara fladdermöss på landskapsnivå.

Inkommen anmälan om frivilligt formellt skydd har stämts av gentemot poängmodell för prioritering av objekt, Strategi för formellt skydd av skog i Skåne län. Det tillkommande området ligger inom vårdestrakt för ädellövskog. Mer än hälften av objektet innehåller prioriterad skogstyp som ädellövskog. Området som sådant är inte större än 10 hektar men ligger i ett kluster av värdekärnor på mer än 50 hektar (och är till hälften också värdekärna enligt GI). Det finns slutligen starka synergier mellan skogsbiologiska värden och värden i andra miljö kvalitetsmål som ett rikt växt- och djurliv. Objektet uppnår 5 poäng av maximalt 9 poäng.

Länsstyrelsens bedömning är att utvidgningsområdet bör ingå i naturreservatet Wanås med dess redovisade skäl med syfte att långsiktigt bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och nyskapa värdefulla naturmiljöer. Områdets grova träd ska bevaras och vårdas. Områdets ädellöv- och lövsumpskogar och naturbetesmarker med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. De i området förekommande skyddsvärda arterna och deras livsmiljöer ska skyddas och nyskapas. Ett permanent skydd av området som naturreservat medför ett bidrag till uppfyllande av miljömålen levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Utvidgningsområdet kommer att bidra till en stärkt grön infrastruktur i landskapet och spridning av skyddsvärda arter.

Området är inte utpekad som något riksintresse. Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

Bestämmelser som beslutet grundar sig på

Enligt 7 kap. 4 § miljöbalken får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § miljöbalken ska i beslutet anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året. Om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen

Enligt 7 kap. 6 § miljöbalken förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla vissa intrång.

Om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet får enligt 7 kap. 30 § miljöbalken länsstyrelsen besluta om föreskrifter om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt inom det skyddade området.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har tagit del av inkomna yttranden och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen, i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken, att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen har genomfört en konsekvensutredning av ordningsföreskrifterna i enlighet med 3 § Förordning (2024:183) om konsekvensutredningar. Länsstyrelsen gör bedömningen att ordningsföreskrifterna innebär vissa inskränkningar av allemansrätten som är nödvändiga för att skydda områdets naturvärden. Restriktionerna är inte av sådan omfattning att de innebär allvarligt försvårande av allmänhetens möjligheter att utnyttja området.

Ekosystemtjänstbedömning

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter inrättande naturreservatet har på olika ekosystemtjänster och har kommit fram till att det inverkar positivt på flertalet ekosystemtjänster, se tabell nedan.¹ Bedömningen är att påverkan på ekosystemtjänsterna sammantaget stärker motiven för inrättande av naturreservatet.

¹ Enligt Naturvårdsverkets förslag på ekosystemtjänster inom olika naturtyper <http://www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/vagledning/skyddade-omraden/process-naturreservat/beslut/beslut-om-bildande-naturreservat.pdf>

Kategori	Ekosystemtjänst	Inverkan
Försörjande	Genetiska resurser hos vilda arter	Positiv
Försörjande	Jakt	Positiv och negativ
Försörjande	Virke och fibrer	Negativ
Försörjande	Bioenergi från skog	Negativ
Reglerande och upprätthållande	Träd och skogars reglering av mikroklimat, temperatur och luftfuktighet	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Livsmiljöer som t.ex. lek- och spelplatser, boplatser och rastplatser för fåglar och fiskar.	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Kolbindning utförd av växter	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Dämpning av avrinning och flöden	Positiv
Kulturella	Naturarv, exempelvis bevarandet av naturens värden för framtida generationer.	Positiv
Kulturella	Icke organiserat friluftsliv	Positiv
Kulturella	Resurs för forskning	Positiv
Kulturella	Estetiska värden t.ex. boende vid naturskön miljö, rekreationsaktiviteter och turism i ostörd miljö	Positiv
Kulturella	Kulturarv t.ex. användning av naturliga miljöer av andliga eller historiska orsaker	Positiv
Stödjande	Biologisk mångfald inkl. bevarande av genpool, habitat och hotade arter	Positiv
Stödjande	Näringsämnes-cirkulation - vattnets kretslopp	Positiv
Stödjande	Ekologiska samspel t.ex. näringsvävans dynamik, interaktioner mellan trofiska nivåer, evolutionära processer	Positiv

Ärendets handläggning

Naturreservatet Wanås beslutades den 8 oktober 2020.

Inmätning av naturreservatet skedde efter beslutet vann laga kraft. Områdets flikighet och storlek medförde vissa arealjusteringar. Dessa justeringar befästes nu i detta beslut.

Markägaren anmälde den 28 augusti 2024 ett 4,8 hektars område på fastigheten Vanås 3:12 i Östra Göinge kommun för frivilligt formellt skydd. Länsstyrelsen biföll anmälan den 4 november 2024.

Länsstyrelsen har i samråd med markägaren avgränsat området. Intrångsersättning har utbetalts till markägarna år 2025.

Ärendet remitterades under perioden 2025-10-23 till den 2025-12-05, då berörda sakägare förelades att yttra sig över framtaget beslutsförslag. Inkomna yttranden och Länsstyrelsens bemötande återfinns i bilaga 6.

Utvidgningsområdet är inte slutligt inmätt, varför den slutliga gränsen kan komma att ändras något. Slutlig gräns kommer finnas i Dino och på lantmäteriets registerkarta.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. framgår bland annat att en skötselplan ska fastställas vid bildande av ett naturreservat. Skötselplanen finns bilagt till detta beslut, se bilaga 5.

Förvaltning

Länsstyrelsen Skåne är förvaltare av naturreservatet och ska fortlöpande samråda med markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, se bilaga 8.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidning. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse var införd i ortstidning.

Underskrifter

Detta beslut har fattats av länsöverdirektör Ola Melin. I den slutliga handläggningen har även deltagit avdelningschef Olof Liungman, enhetschef Cecilia Backe, länsassessor Johan Åsberg och naturvårdshandläggare Johan Johnmark, föredragande.

Detta beslut har bekräftats digitalt och har därför inga namnunderskrifter.

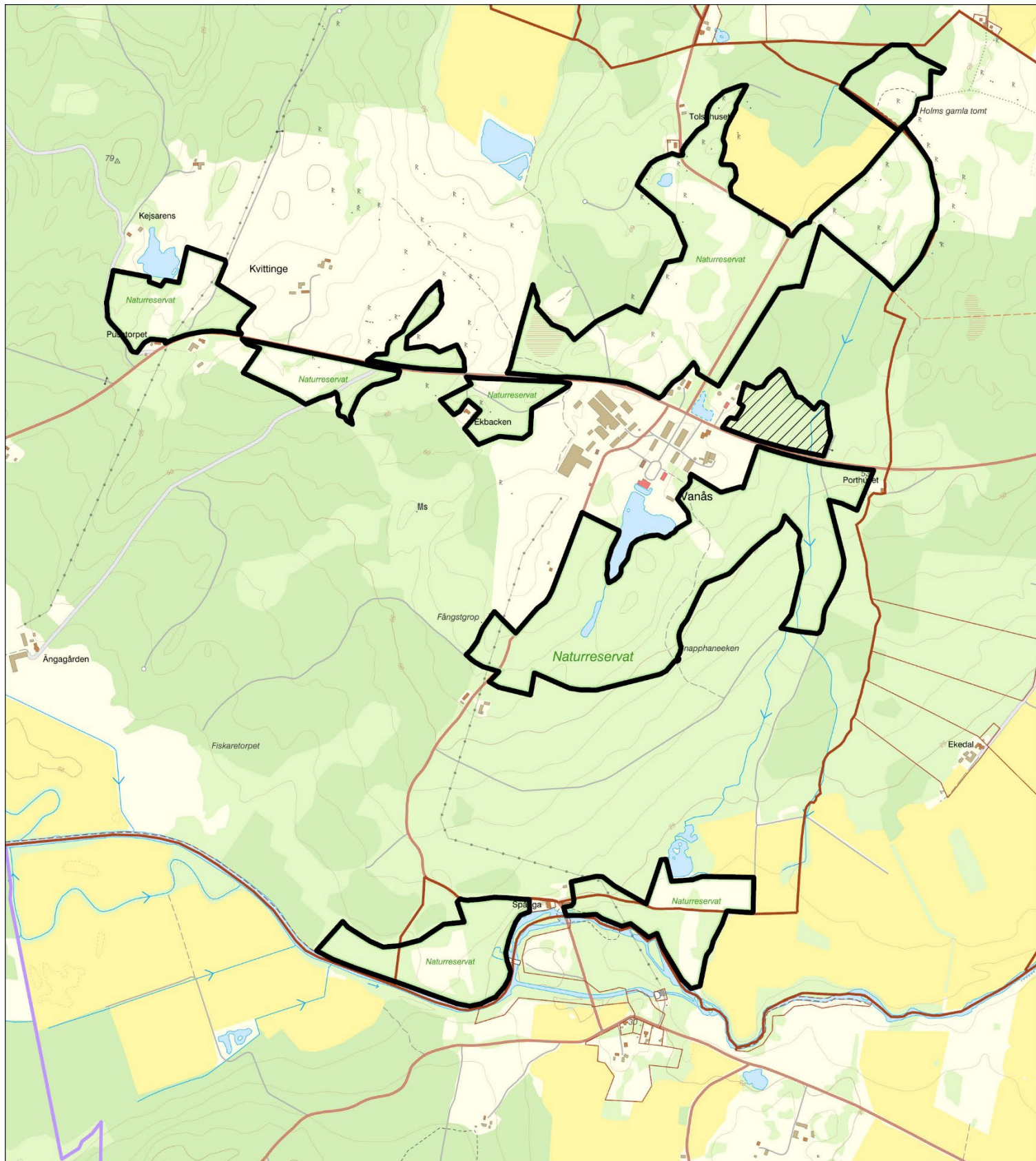
Ola Melin

Johan Johnmark

Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Karta med markerade områden gällande föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång
3. Karta med markerade områden gällande undantag från föreskrifter
4. Karta över vilket område Wanås Gods AB är förvaltare
5. Skötselplan
6. Yttranden och länsstyrelsens bemötande
7. Sändlista
8. Hur man överklagar

För information om hur Länsstyrelsen Skåne behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

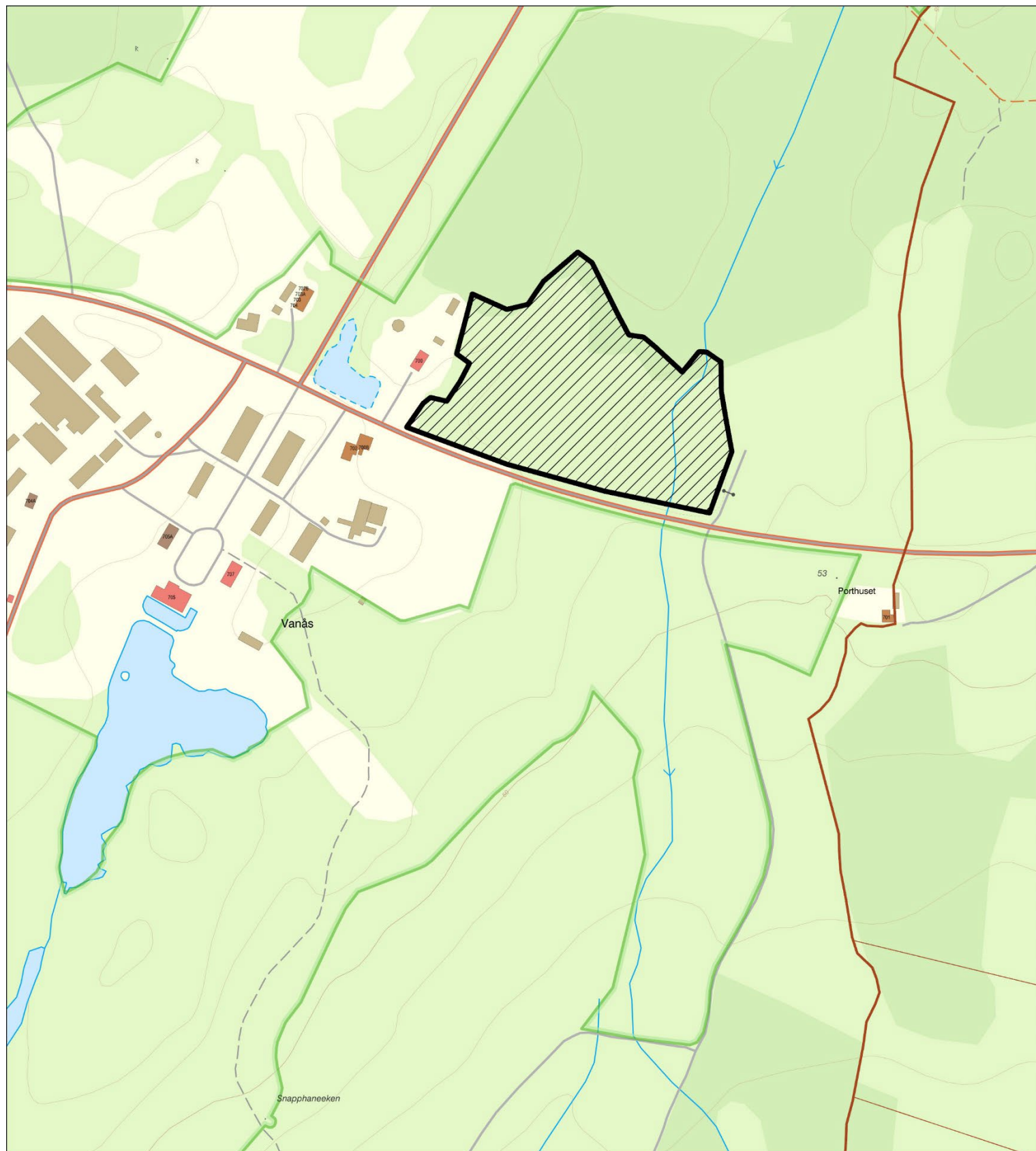
Bilaga 1, Beslutskarta Naturreservatet Wanås, Östra Göinge kommun

Naturreservatet är utmärkt med heldragen svart linje på kartan

0 0,25 0,5 1 Kilometers

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 27099-2025, 1256-207

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

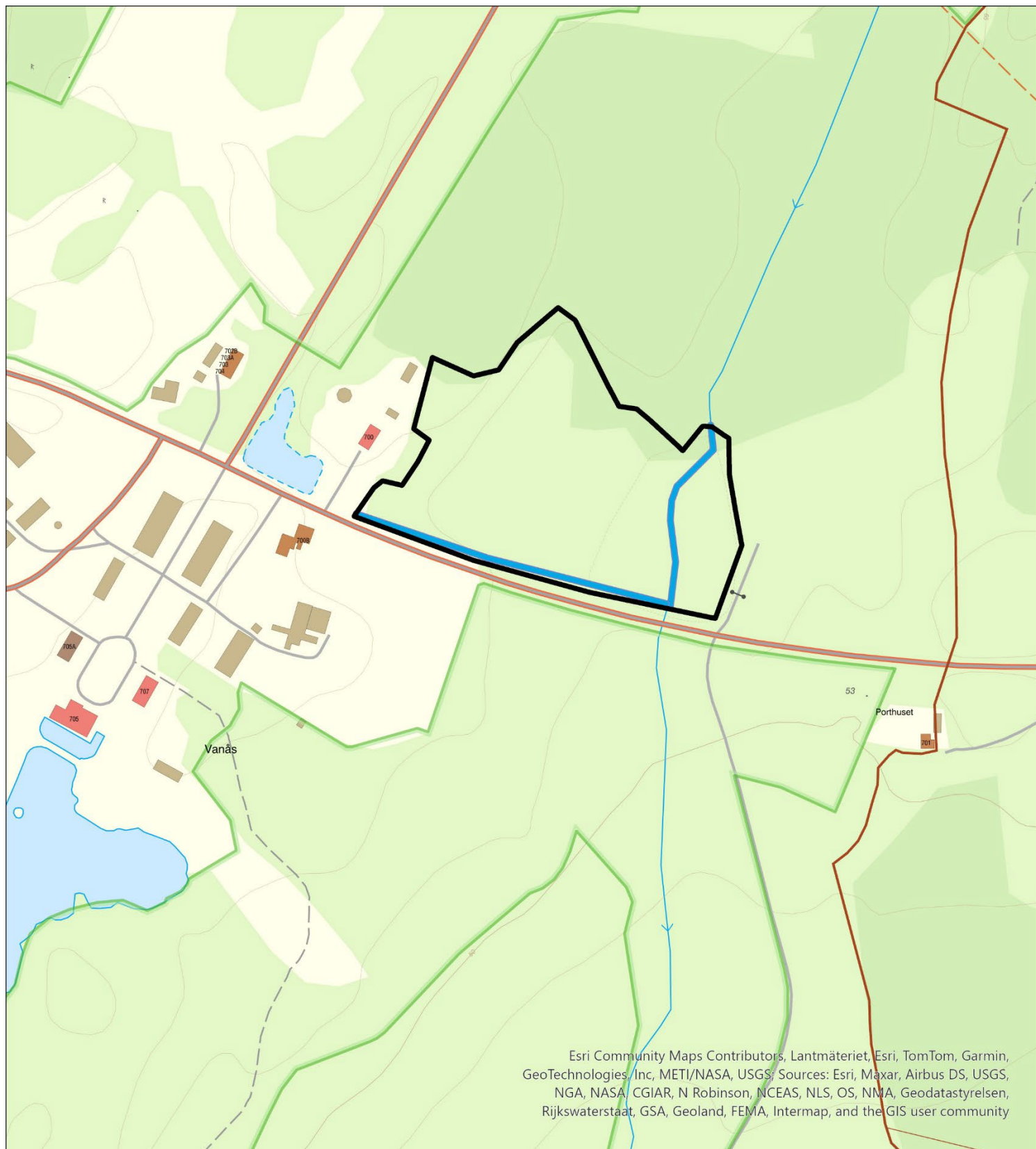
Bilaga 2, Karta med markerade områden gällande föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Svart markerat område gäller föreskrifterna B2, B4, B5 och B6.
Grönt område utgör befintligt naturreservat

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 27099-2025, 1256-207

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 3, Karta med markerade områden gällande undantag från föreskrifter

Blå områden gäller ej A1 rensning av dike till tidigare djup och bredd, se undantaget gällande rensmassor.

Tillhör Länsstyrelsens beslut dnr 27099-2025, 1256-207

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Länsstyrelsen
Skåne

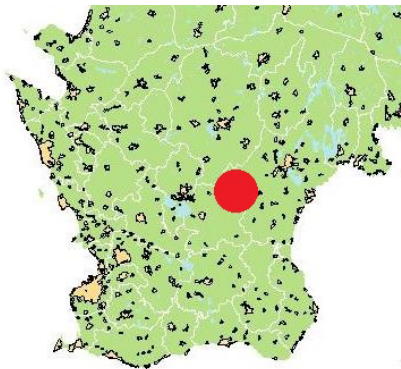
27099–2025

1256–207

Skötselplan för naturreservatet Wanås i Östra Göinge kommun

Länsstyrelsen
Skåne

Figur 1 Karta med naturreservatets ungefärliga läge

Fastställt: [\[Klicka här och skriv\]](#)
Planförfattare: Johan Johnmark
Diarienummer: 27099-2025, 1256-207
Omslagsbild: Konstpark och Trädklädd betesmark
Foton: Johan Johnmark

Innehåll

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET WANÅS I ÖSTRA GÖINGE KOMMUN..	1
INLEDNING	6
1. SYFTET MED NATURRESERVATET (SAMMA SOM I BESLUT 2020-10-08).....	7
2. BESKRIVNING AV OMRÅDET.....	8
2.1 Administrativa uppgifter	8
2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden	8
2.2.1 Geomorfologi, hydrologi och landskapsbild	8
2.2.2 Historik och nuvarande markanvändning.....	8
2.2.3 Biologi	11
2.2.4 Friluftsliv	12
2.2.5 Vad kan påverka området negativt?.....	12
3. ÖVERSIKT AV MÅL, SKÖTSELÅTGÄRDER OCH PLANERAD	
MARKANVÄNDNING	13
3.1 Övergripande mål	13
3.2 Generella åtgärder	15
3.2 Konsekvenser av klimatförändringar	15
3.4 POPULATIONSTÄRKANDE ÅTGÄRDER	16
3.3 Populationsförstärkande åtgärder av arter.....	16
3.4.1 Åtgärder för vedlevande skalbaggar, fjärilar, humlor och bin	16
3.4.2 Åtgärder för läderbagge (Natura 2000 art)	16
3.4.3 Åtgärder för fladdermöss.....	16
3.3.4 Åtgärder för skogsduva.	16
3.3.5 Åtgärder för stare	16
3.4 Skötselområden	17
4 MÅL OCH ÅTGÄRDER FÖR SKÖTSELOMRÅDEN.....	17
4.1 Skötselområde Utställningspark cirka 23,6 hektar (Wanås Gods är förvaltare).....	17
4.1.1 Beskrivning.....	17
4.1.2 Bevarandemål.....	18
4.1.3 Skötselåtgärder.....	19

4.2 Skötselområde Ädellövskog cirka 24,4 hektar.....	20
4.2.1 Beskrivning.....	20
4.2.2 Bevarandemål.....	20
4.2.3 Restaureringsåtgärder	20
4.2.4 Skötselåtgärder.....	21
4.3 Skötselområde Lundmiljö cirka 13,9 hektar, varav restaurering cirka 13,9 hektar...	21
4.3.1 Beskrivning:.....	21
4.3.2 Bevarandemål.....	22
4.3.3 Restaureringsåtgärder	22
4.3.4 Skötselåtgärder.....	23
4.4 Skötselområde Trädklädd betesmark cirka 51,9 hektar	24
4.4.1 Beskrivning:.....	24
4.4.2 Bevarandemål:.....	24
4.4.3 Restaureringsåtgärder:.....	25
4.4.4 Skötselåtgärder:.....	25
4.5 Skötselområde Nektarrika områden, cirka 7,3 hektar	26
4.5.1 Beskrivning:.....	26
4.5.2 Bevarandemål:.....	27
4.5.3 Restaureringsåtgärder:.....	27
4.5.4 Skötselåtgärder:.....	27
4.6 Skötselområde Lövsumpskog cirka 7,9 hektar.....	28
4.6.1 Beskrivning:.....	28
4.6.2 Bevarandemål.....	28
4.6.3 Restaureringsåtgärder	28
4.6.4 Skötselåtgärder.....	29
6 FRILUFTSLIV	29
6.1 Allmän inledning	29
5.2 Utmärkning av naturreservatets gräns	29
5.3 Information.....	29
6 JAKT	29
7 TILLSYN	29

8 DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	29
8.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder	29
8.2 Dokumentation av skötselåtgärder	30
8.3 Uppföljning av kostnader	30
9 REVIDERING AV SKÖTSELPLANEN	30
10 KOSTNADER OCH FINANSIERING	30
10.1 Ekonomisk utredning	30
10.2 Finansiering av förvaltningen	30
11 KOSTNADSANSVAR OCH PRIORITERINGAR	31
12 RÖDLISTADE ARTER	35
.....	38
13 KÄLLOR	38
13.1 Kartor	38
BILAGA A. SKÖTSELOMRÅDESKARTA	39
BILAGA C NATURA 2000 BEVARANDESTATUS	40

Inledning

Skötselplanen beskriver ett områdes värden enligt befintligt kunskapsläge och redogör även för hur och när dessa värden ska skötas. Bakom detta ligger syftena med bildandet av ett naturreservat. Syftena styr vilka föreskrifter (regler) som ska gälla. Föreskrifterna redovisas i det dokument där bildandet av naturreservatet beslutas. Men, för att uppnå syftena med ett naturreservat kan det också krävas en särskild skötsel - vilket redovisas i detta dokument.

Naturreservatet utgör också ett Natura 2000-område. Då gränserna för områdena inte helt sammanfaller kommer det att tas fram en separat bevarandeplan för området.

Skötselplanen anger också vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet, dvs. den som är ansvarig för skötseln, behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till markägare och andra intressenter.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen och uppföljning i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, till exempel en stiftelse eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen börjar med en beskrivande del där bland annat naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns redovisas. Därefter följer en redogörelse för bevarandemålen och för hur naturreservatet ska skötas för att uppnå målen och syftena.

1. Syftet med naturreservatet (samma som i beslut 2020-10-08)

1. bevara biologisk mångfald,
2. vårda och bevara värdefulla naturmiljöer,
3. skydda och återställa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och nyskapa värdefulla naturmiljöer. Områdets grova träd ska bevaras och vårdas. Områdets ädellöv- och lövsumpskogar och naturbetesmarker med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. De i området förekommande skyddsvärda arterna och deras livsmiljöer ska skyddas och nyskapas.

Syftet ska uppnås genom att:

- Bevara och vårda områdets grova träd.
- Tillse att det finns nya ersättningsträd, i synnerhet av ek. Plantorna ska härstamma från ekar som växer i området,
- Bevara, restaurera och utveckla en flerskiktad ädellöv- och lövsumpskog, med inslag av luckor och gläntor, ålders- och artmässig variation och förekomst av död och döende ved av olika arter, stadier och grovlekar,
- Skydda en livsmiljö för skyddsvärda arter.
- Gynna i området förekommande habitatlistad¹, rödlistad² eller sällsynt art, knutna till grova träd och eller ädellövskog,
- Inplantera för området lämpliga hotade eller sällsynta arter, knutna till grova träd och eller ädellövskog,
- Bevara och restaurera naturbetesmarker med grova träd, blommande buskar och en rik fältflora,
- Beta delar av området,
- Ej transportera ut någon form av lövved,
- Röja bort uppväxande granar,
- Ta bort främmande arter av träd och buskar,
- Bevara, restaurera och utveckla de faunistiska, floristiska och mykologiska värdena inom området,

Inom området ska nödvändiga åtgärder vidtas för att uppnå syftet med naturreservatet. Syftet ska även uppnås genom att utvärdera och anpassa skötseln i överensstämmelse med ny kunskap om biologiska värden.

2. Beskrivning av området

2.1 Administrativa uppgifter

Namn:	Wanås
Kommuner:	Östra Göinge
Natura 2000-ID:	Wanås SE0420323
NVR-ID:	2054162
Gränser:	Området begränsas av mitten av svart heldragen linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Berörda fastigheter:	Del av Vanås 3:12 och Knislinge 15:2
Markägarkategori:	Enskild
Läge:	Cirka 2,5 km väster om Knislinge
Koordinat centralpunkt:	E 440640, N 6226850 (SWEREF 99TM)
Huvudavrinningsområde:	Helgå å
Vattenförekomst:	Almaån, WA72911667
Inskrivna nyttjanderätter:	Finns i akten
Gemensamhetsanläggning:	Finns i akten
Areal:	129,3 hektar, varav land 129,3 hektar
Förvaltare:	Länsstyrelsen Skåne och Wanås Gods AB

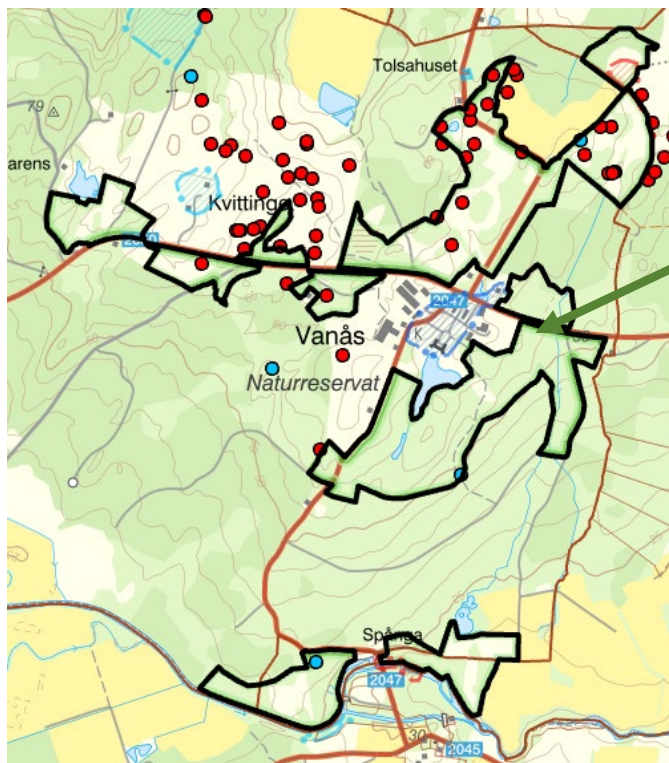
2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden

2.2.1 Geomorfologi, hydrologi och landskapsbild

Naturreseptatet ligger väster om Knislinge. Berggrunden utgörs av granit med ett inslag av en diabasgång i väst-östlig riktning norr om Almaån. Jordarten består i all huvudsak av sandig morän. Gränsen för naturreseptatet går i strandkanten gentemot Almaån.

2.2.2 Historik och nuvarande markanvändning

Området ligger på Wanås Gods marker. Området har varit bebott av människan under mycket lång tid. Slottet hade en framträdande roll under Skånska kriget 1675-79. I den grova eken Snapphaneeken sägs snapphanar ha blivit hängda av svenskarna. Resterna av författaren C.A Cederborgs barndomshem, vars far var trädgårdsmästare på Wanås ligger något österut från godskontoret. Platsen är utmärkt med skylt i terrängen.

Figur 3 Markerade fornlämningar i området

Figur 2 Karta över författaren August Cederborgs barndomshem

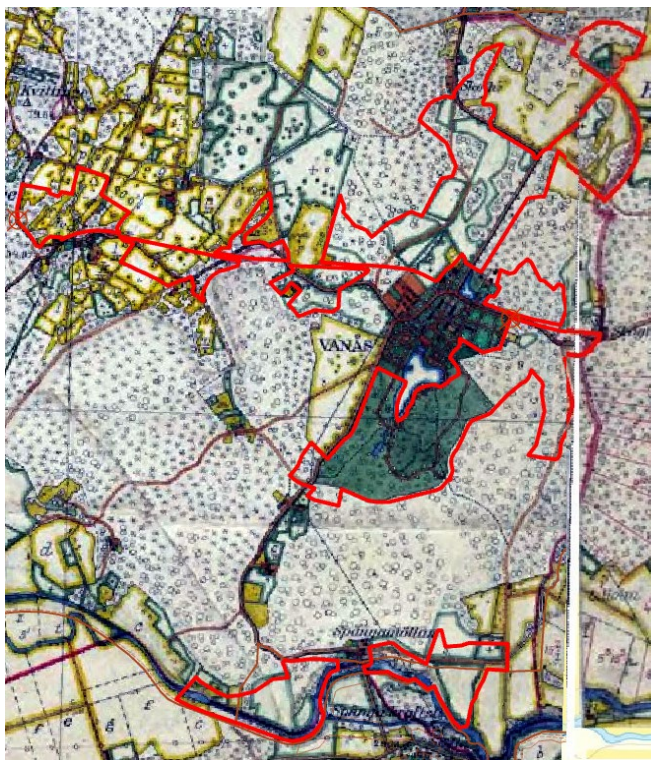

Figur 4 Karta över säteriet Wanås år 1800

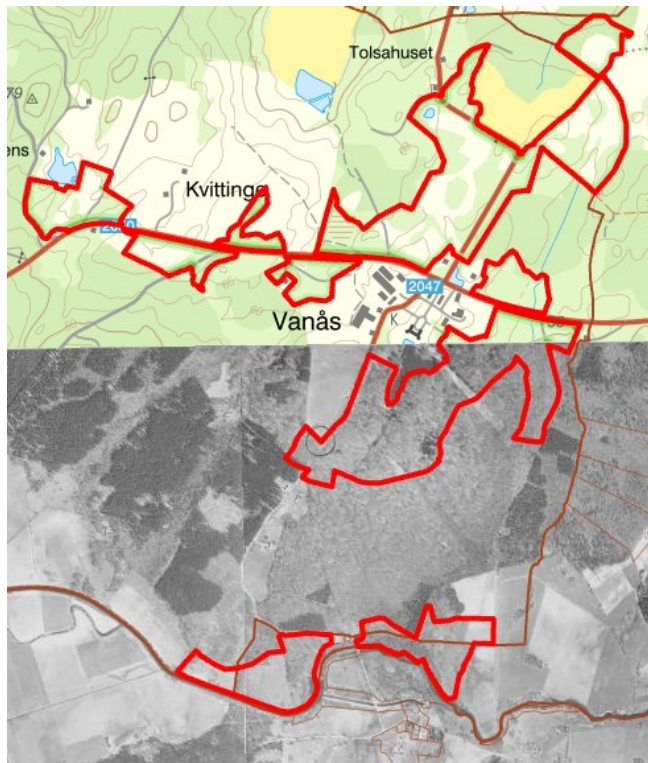
Områden markerade med Q (ser ut som en 2 i karta ovan) beskrivs med att höglänta marker uti parken är mer och mindre beväxt med ek, bok och hassel. Område R beskrivs som förr varit brukade som åker men nu är äng. S beskrivs som två små dammar som till större delen är igenvuxna samt med löv fyllda. Området närmast vägen (Knislinge-N. Sandby) är benämnd Skogvaktarens äng, området därunder benämnt W utgörs av åker som medelst dess sankt läge hädanefter ska nyttas till äng.

Figur 5 Generalstabskartan från år 1865. Visar att området till stora delar var täckt med lövskog

Figur 6 Häradsekonomska kartan från 1926-34. Visar parken, vita områden med grön kant utgör betesmarker. Gula områden är åkermark. Resterande mark är skogsmark.

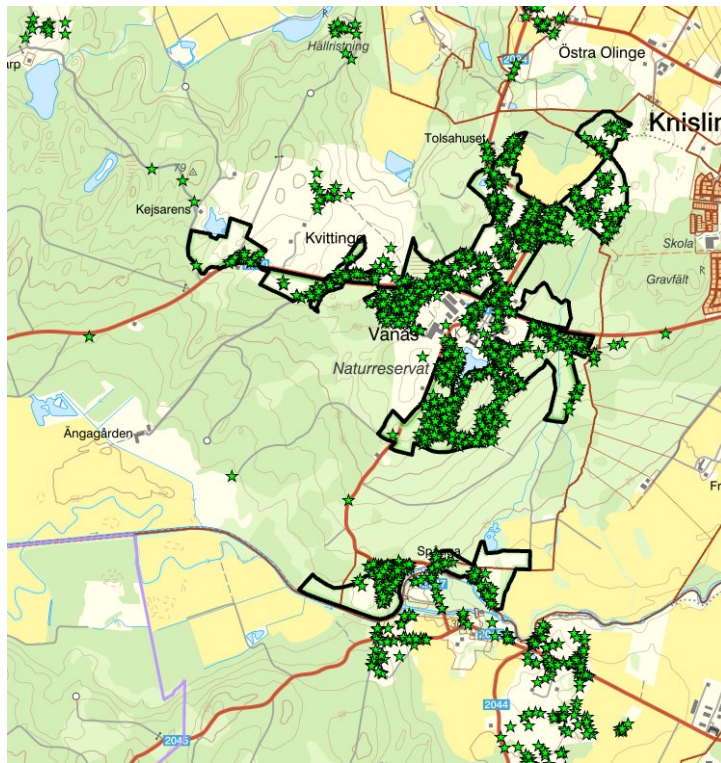

Figur 7 Flygbild från år 1947. Tyvärr har enbart delar av området flygfotograferats.

2.2.3 Biologi

Wanås utgör ett kärnområde gällande grova ekar och bokar i Skåne. Här finns över 1200 grova träd på landskapsnivå, varav över 1100 av dem hamnar inom naturreservatet, Skånes femte grövsta ek, Snapphaneeken är en av dem. Området innehåller både sekundära naturskogsmiljöer och ekhagar. Områdets storlek och ingående miljöer gör det möjligt att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för en mängd hotade arter, däribland läderbagge åtgärdsprogramsart och upptagen i art- och habitatdirektivet (bilaga II och IV). Minst 45 rödlistade arter har påträffats under de tre senaste decennierna. Totalt 25 nyckelbiotoper på en areal av över 51 hektar har identifierats inom området. Det finns rikligt med grova högstubbar och lågor i området. I skogsfältskiktet förekommer arter som gulplister, ormbär och skogsbingel samt den av människan införda blekbalsaminen. I skogen har både mindre flugsnappare och lundsångare (VU) hörts. I ekhagarna växer bl.a. saffransticka (CR) och oxtungsvamp (NT).

Fågellivet i betesmarken utgörs bland annat av stare (VU), gröngöling, svart-vit flugsnappare, steglits, grönfink och hämpling. Röd glada födosöker dagligen över området.

Figur 8 Karta med markerade grova träd kring Vanås

2.2.4 Friluftsliv

Delar av området utgörs i dagsläget av en avgiftsfinansierad utställningspark där markägaren har upplåtit marken till den icke vinstdrivande stiftelsen Wanås Utställningar. Stiftelsen låter producera och sköter underhåll av konstverken i parken samt bedriver en pedagogisk verksamhet med guidade visningar och work shops för ca 10 000 skolbarn. Stiftelsen hade ca 35 000 betalande besökare till parken 2017. Det föreligger enligt Naturvårdsverket inga hinder att inrätta ett naturreservat på mark där allemansrätten gällande möjligheten att färdas fritt ej gäller. Det är viktigt att all information om naturreservatet tydligt klargör detta. Friluftsliv ingår inte som del av syftet med att inrätta naturreservatet, utan att det är att långsiktigt värna naturvärdena.

2.2.5 Vad kan påverka området negativt?

- Bebyggelse, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsavverkning, skogsplantering och täktverksamhet.
- Avverkning av betesmarkspräglade träd inom området.
- Brist på förnygring av nya träd som ska ta över efter de gamla träden.
- Avverkning av grova träd, senvuxna träd, socklar, hålträd, döda eller döende träd inom området. Borttagning och bortforsling av markliggande död ved.
- Utdikning, dränering och andra ingrepp som ändrar de hydrologiska förhållandena.
- Nedfall av luftföroreningar och luftburet kväve. Kvävenedfall påskyndar igenväxningen och kan påverka artsammansättningen i områdets naturtyper.
- Störningar kopplade till klimatförändringarna som t.ex. omfattande sommartorka, förändrat stormmönster med följd att träd faller i förtid.

- Införsel och spridning av invasiva och främmande arter vid bl.a. avstjälpning av trädgårdsavfall.
- Nya sjukdomar och skadeorganismer som redan är införda eller har potential att bli ett problem om de införs.

3. Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning

3.1 Övergripande mål

Bevarandemålen är långsiktiga och det som gäller när området har gynnsam bevarandestatus. Det är viktigt att påpeka att de måste revideras allt eftersom ny kunskap kommer fram.

Ett övergripande bevarandemål för typiska arter i området är:

- Artrikedomen och arttätheten i områdets befintliga habitat ska bevaras och utvecklas.
- Förekomsten av rödlistade växt-, svamp- och djurarter, som är knutna till området, ska bevaras och utvecklas, så att de kan föryngra sig i långsiktigt livskraftiga populationer.

Naturtyp	Areal (ha) med bedömd bevarandestatus		
	Fullgod	Icke fullgod	Totalt
*9020, Boreonemoral ädellövskog ♦	25,4	7,6	33,0
9070, Trädklädd betesmark ♦	20,4	1,1	21,5
Undergrupp 9071, Trädklädd betesmark - Ekhagar	2,1		2,1
9130, Näringsrik bokskog ♦	4,4	2,0	6,4
9160, Näringsrik ek- eller ek-avenbokskog ♦	5,2		5,2
Total areal naturtyper	68,2		
*prioriterad naturtyp enligt Natura 2000			
♦ Ej ännu av Regeringen beslutad areal.			
Naturtypen 9020 har minskat med 1,5 hektar.			
Naturtypen 9070 har minskat med 0,2 hektar.			
Naturtypen 9130 har ökat med 1,9 hektar.			
Naturtypen 9160 har minskat med 0,5 hektar.			
Total områdesareal	72,6		
Natura 2000-arter	Bevarandestatus		
Läderbagge (<i>Osmoderma eremita</i> , 1084)	Icke fullgod		

Figur 9 Tabell över förekommande naturtyper och bevarandestatus

Arealen av Trädklädd betesmark (9070) ska vara minst 21,5 hektar. Regelbundet bete, främst av nötkreatur, ska påverka naturtypen. Naturliga störningsprocesser i form av tramp, ska påverka hela naturtypen. Ingen antropogen näringstillförsel, inklusive tillskottsutfodring av betesdjur, ska förekomma (se specificering och undantag under rubriken Hotbild). Andra exempel på antropogen näringstillförsel är kalkning, kväveläckage från omgivande marker och spridning av rötslam. Även antropogen

näringstillförsel genom luftburet kväve är negativt för områdets naturvärden. Träd- och buskskikt ska förekomma i riklig mängd. Ek och bok ska dominera och utgöra ett mycket rikt inslag i hela naturtypen. Trädfördelningen ska vara naturlig. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare av följande trädarter: ek och bok samt andra lövträd som kan anses vara värdefulla för naturtypens naturvärden. Värdefulla hagmarksträd, hålträd och grova träd ska finnas och bevaras. Fält-, botten- och markskikt ska präglas av hävd. Ingen skadlig ansamling av förna ska finnas i naturtypen efter vegetationsperiodens slut. Artsammansättningen i fält- och bottenskiktet ska vara karakteristisk för naturtypen. Det ska finnas död ved, både liggande och stående. Det ska finnas solexponerad bark och ved. Främmande/invasiva arter ska inte förekomma. Ingen igenväxningsvegetation utöver ersättningsträd/-buskar ska förekomma. Krontäckningen ska variera mellan tätare och glesare beskogad mark. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer ska utgöra ett påtagligt inslag genom en mosaik av/variation mellan täta resp. öppna och glest beskogade delar samt bryn. Processer och strukturer ska förekomma i sådan omfattning att rödlistade arter, typiska arter och karakteristiska arter som är beroende av dessa kan fortleva långsiktigt i området. Rödlistade, typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska föryngra sig och förekomma i livskraftiga populationer.

Arealen av Nordlig ädellövskog (9020) ska vara minst 33,0 hektar, arealen av Näringsrik bokskog (9130) ska vara minst 6,4 hektar och arealen av Näringsrik ekskog (9160) ska vara minst 5,2 hektar. Småskaliga naturliga processer, som t.ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning ska påverka dynamik och struktur. Naturtypernas hydrologi ska vara ostörd. Naturlig hydrologi och grundvattennivåer som skapar markfuktighet och rörligt markvatten ska påverka dynamik och struktur. Ädellövträd ska prägla skogen i hela området. Bok ska dominera i bokskogen, och ek ska dominera i ekskogen. Krontäckningen ska variera mellan tätare och glesare beskogad mark. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare av områdets lövträd. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas ett buskskikt med olika växtarter. Det ska finnas följande strukturer/substrat: rikligt med gamla träd, liggande död ved och stubbar, stående döda eller döende träd, gamla träd med grov bark, skador, håligheter, mulm eller döda delar och gamla hävdpräglade träd. Det ska finnas rikligt med träd med socklar och träd med hackspettsbohål. Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer ska utgöra ett påtagligt inslag genom en mosaik av/variation mellan täta resp. öppna och glest beskogade delar, samt bryn, i hela området. Blommande örter, buskar och träd ska utgöra ett dominerande inslag i hela området. Gran, buskar och sly/ungträd ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden i området. Igenväxningsvegetation ska inte tillåtas förekomma i botten-, fält- eller buskskiktet. Ingen antropogen näringstillförsel ska förekomma. Det ska finnas många typiska arter inom främst följande grupper: insekter, lavar och svampar.

För naturtypen Nordlig ädellövskog (9020) finns följande typiska arter inom området: fläckticka, fällmossa, havstulpanlav, klippfrullania, rosa lundlav, rutsinn, skogsbingel, storrams, svavelticka och trubbfjädermossa. Dessa arter ska föryngra sig inom området.

För naturtypen Trädklädd betesmark (9070) finns följande typiska arter inom området: blåsuga, gammelgranslav och havstulpanlav. Dessa arter ska föryngra sig inom området.

För naturtypen Näringsrik bokskog (9130) finns följande typiska arter inom området: bokfjädermossa, bokoxe, bokvårtlav, fällmossa, gulplister, havstulpanlav, klippfrullania, rosa lundlav, skogsbingel, storrams och trubbfjädermossa. Dessa arter ska föryngra sig inom området.

För naturtypen Näringsrik ekskog (9160) finns följande typiska arter inom området: bokvårtlav, fällmossa, guldlockmossa, gulplister, havstulpanlav, klippfrullania, rutskinn, skogsbingel och storrams. Dessa arter ska föryngra sig inom området.

Läderbaggen ska i parken finnas i populationer som är livskraftiga och i så stort antal att de inte löper en förhöjd risk att drabbas av problem förknippade med inavel. Det ska finnas rikligt med substrat för arten i form av grova lövträd med solexponerad stam och håligheter med rikliga mängder mulm, men det ska även finnas lövträd i tidigare utvecklingsstadier som i framtiden kan fungera som ersättare för de äldre grova träden. Det bör även finnas högstubbar och lågor med varierande solexponering.

Framtida uppföljning av planen kan medföra att nuvarande bevarandemål ändras och att nya mål läggs till.

3.2 Generella åtgärder

- Friställ vidkroniga träd.
- Skapa mer död och döende lövved.
- Vidta åtgärder för att stärka hotade arter.

3.3 Konsekvenser av klimatförändringar

Vegetationszonerna kommer att flytta sig norrut i en takt som många arter inte hinner med i. Den prognostiserade ökade nederbördsmängden (15%) framför allt vintertid, kan komma att gynna utvecklingen lövsumpskogarna i området. De befarade torrare somrarna kan dock motverka denna utveckling. Torrare partier av de trädklädda betesmarkerna kan sommartid komma att förtorka med förlust av arter som följd. Ett varmare klimat kommer att gynna spridning av invasiva arter till naturreservatet som kan slå ut den inhemska floran och faunan.

Exempel på skötselåtgärder för att motverka eventuella problem orsakade av klimatförändringar:

- Återvätning av delar av området.
- Bevarande av skog.
- Förflyttning av arter.
- Bekämpande av främmande och invasiva arter.

3.4 Populationsstärkande åtgärder

3.4 Populationsförstärkande åtgärder av arter

3.4.1 Åtgärder för vedlevande skalbaggar, fjärilar, humlor och bin

Flera arter av vedlevande skalbaggar, fjärilar, humlor och bin födosöker inom de hävdade markerna. Många hotade vedlevande skalbaggar är dessutom helt beroende av pollen under sitt vuxna liv. Inom reservatet finns en del av ett skötseldelområde som ej betas i dagsläget och där blomrika torrare delar av betesmarken, kan få betesfredas hela säsongen eller ha ett mycket sent betespåsläpp när fjärlssäsongen är över (oktober). Totalt bör minst 4 delområden, a 500m² stycket, betesfredas per år.

3.4.2 Åtgärder för läderbagge (Natura 2000 art)

I området finns läderbagge. Läderbagge sågs senast år 2016. År 2009 påträffades läderbagge i tre träd runt betesmarkerna i områdets norra del. Läderbaggen är främst beroende av gamla mulminnehållande solbelysta ekar, men även bok och lind, för sin fortlevnad. För att överbrygga ekarnas generationsglapp bör veteranisering ske, men även uppsättning av ek-mulmholkar. Läderbaggen lever i mulmhåligheter med brunrötad murken ved, där den äter på omgivande hårdare ved. Arten har extremt dålig spridningsförmåga, 80–90% av kläckta individer stannar på samma träd. Längsta observerade förflyttningssträckan är 500 meter, medan de flesta dokumenterade förflyttningarna är mellan 50–100 meter. Larvutvecklingen tar cirka 3–4 år.

3.4.3 Åtgärder för fladdermöss

Flera fladdermusarter är i stort behov av hålträd för överdagning och yngling. Hålträd bör därför tillskapas. Under en övergångsperiod innan det finns tillräckligt med hålträd bör holkar sättas upp. Totalt bör minst 20 holkar sättas upp.

3.3.4 Åtgärder för skogsduva.

Skogsduva är en karaktäristisk art för äldre bokskogar. Den var tidigare rödlistad (2005). Skogsduvan kräver hålträd för sin häckning. Studier har visat att det är just avsaknaden av lämpliga bohål som är begränsande för arten. Holkar med ingångshålet 10 cm utgör en utmärkt bostad för dessa fåglar. Totalt bör minst 30 holkar sättas upp.

3.4.5 Åtgärder för stare

Staren har minskat i stor omfattning i centrala Skåne och klassas i dagsläget av Artdatabanken som sårbar (VU). Staren födosöker på av nötkreatur eller av häst betade områden och är beroende av bohål för sin häckning. Test har gjorts med uppsättning av holkar med mycket gott häckningsresultat redan påföljande häckningssäsong. Totalt bör minst 30 holkar sättas upp.

3.5 Skötselområden

Naturreseptatet består av 6 stycken skötselområden.

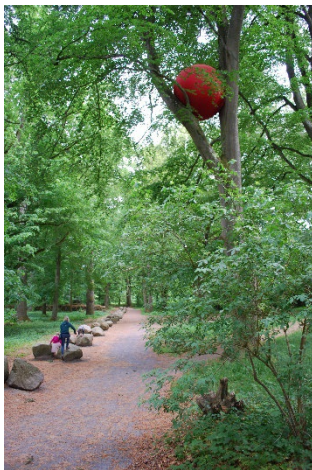
1. Utställningspark cirka 23,6 hektar (Wanås Gods är förvaltare)
2. Ädellövsfog cirka 22,5 hektar
3. Lundmiljö cirka 12 hektar, varav restaureringsmark cirka 10,1 hektar
4. Trädklädd betesmark cirka 58,4 hektar, varav restaureringsmark cirka 6,5 hektar
5. Nektarrika områden, cirka 7,3 hektar
6. Lövsumpskog cirka 7,9 hektar

4 Mål och åtgärder för skötselområden

4.1 Skötselområde Utställningspark cirka 23,6 hektar (Wanås Gods är förvaltare)

4.1.1 Beskrivning

En större anläggning med konstföremål som funnits i parken under många år. Parken i sig är minst 200 år men säkerligen betydligt äldre. Flera av träderna är månghundraåriga. Konstföremålen är oftast utplacerade i samklang med naturen. Vissa konstillationer består av ljud. Årligen tillkommer nya konstföremål, medan andra försvinner. Utställningsparken är ett mycket uppskattat besöksmål och inträdet är avgiftsbelagt. Utställningsparken drivs av en stiftelse och markägaren Wanås Gods AB är förvaltare av detta skötselområde. Föreskrifter och undantag har utformats för att möjliggöra en samexistens mellan Natura 2000 området och konststiftelsens intressen, men utan att naturvärdena försämrats.

Figur 11 Konstföremål

Figur 10 Konstföremål

Figur 12 Rikligt med mulm från bok

Figur 14 Snapphaneeken

Figur 13 Bokoxe som lever i parken

Skogen utgörs av gammal grov ädellövskog, som främst består av bok, ek och lind. Många av träden är 150–200 år gamla, vissa ännu äldre. Tillväxten har bedömts uppgå till cirka 6,3 m³sk/ha. Området motsvarar naturtypen nordlig ädellövskog (9020) inom Natur 2000. Mängden grov död ved och hålträd är hög. Skogen är på många ställen flerskiktad och luckor finns. Luckorna synes dock vara för små för att ek ska kunna etablera sig utan hjälp. Området har mycket höga naturvärden och här finns många hotade arter som tex tungticka (EN), korallticka (NT), oxtungsvamp (NT), sydfladdermus (EN), dammfladdermus (EN), barbastell (VU), lundsångare (NT) och kortskaftad parasitpik (EN). Vidare finns här stor lökbrosking (som indikerar lång trädkontinuitet), skärmstarr, gulsippa, kransrams, långsvingel, stenknäck, mindre flugsnappare, grönsångare och skogsduva.

4.1.2 Bevarandemål

- Flerskiktad naturskogsliknande ädellövskog bestående av bok, ek och lind samt med inslag av bl.a. avenbok, hassel, lönn och fågelbär. Naturtypen enligt Natura 2000 utgörs av ädellövskog (9020).
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara hög, ett riktvärde bör vara mellan 40–60 m³ per hektar.
- Stamsolbelysta grova ekar och efterträdare till dessa ska finnas.
- Arter som fläckticka, fällmossa, havstulpanlav, klippfrullania, rosa lundlav, rutsinn, skogsbingel, storrams, svavelticka och trubbfjädermossa ska förekomma inom området.
- Skogsduva bör häcka årligen i området.
- Gran ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Främmande arter ska inte förekomma inom skötselområdet, med undantag av sedan tidigare planterade exoter, för vilka undantag råder.

Figur 16 Flerskiktad ädellövskog

Figur 15 Rik förekomst på död ved ger en levande skog

4.1.3 Skötselåtgärder

- Vid behov får röjning, avverkning, ringbarkning och veteranisering ske för att kunna uppnå bevarandemålen. Nyskapandet (naturligt eller maskinellt) av död ved bör ligga kring 1–2 kbm död och döende ved /ha tills bevarandemålet är uppnått. Grova träd (över 40 cm i diameter i brösthöjd) får ej tas ned. Avverkningarna ska spridas i tid för att kontinuerligt skapa ny död ved, då bokved bryts ner på cirka 20 år och ekved på cirka 50 år. Allt avverkat material ska lämnas kvar i naturreservatet. Vid nedtagning av grova träd som riskerar att falla på konstföremål eller led, ska stubbe lämnas i den höjd att risken undanröjs, men att kvarvarande stubbe är så hög som möjligt.
- Tillse att nya ekar kan komma upp i området. Dessa behöver sannolikt planteras och ska då vara av lokalt material, vidare behöver de troligen inhägnas. Ek etableringen bör ske när luckor efter nedtagna träd eller stormfälda träd uppstår, sannolikt behöver ytterligare något eller några träd då tas ner för att ljusluckan ska bli tillräckligt stor.
- Frihuggning av vidkroniga träd, i synnerhet av ek. Ekar i anslutning till större konstföremål ska hållas extra solbelysta, då många hotade arter kräver detta för sin existens.
- Spara och utveckla undertryckta senvuxna träd, i synnerhet av bok, med riktvärde minst 5–10 stycken per hektar.
- Uppsättning och underhåll av ett 10-tal ek-mulmholkar, 10 tal fladdermusholkar och ett 10 tal holkar för skogsduva.
- Inplantering av arter som lever i andra naturskogsliknade ädellövskogar i Södra Sverige får ske. Eftersom svampen phytoftera som särskilt dödar gammal bok är under spridning är det lämpligast att direkt utplantera de naturskogsarter som är i behov av detta och inte att flytta stockar.
- Borttagande av främmande arter som inte utgör de planterade exoterna. Om exoterna sprider sig ansvarar förvaltaren för att avkomman tas bort.

4.2 Skötselområde Ädellövskog cirka 22,5 hektar

4.2.1 Beskrivning

Åtta utspridda skötselområden som till större delen utgörs av gammal grov ädellövskog, som domineras av bok eller ek med inslag av lind, avenbok, tall, asp, lönn, fågelbär och hassel. Naturtypen enligt Natura 2000 utgörs främst av ädellövskog (9020) och näringsrik bokskog (9130).

Trädens ålder enligt skogsbruksplanen är kring 75–220 år. Tillväxten har bedömts uppgå till cirka 6,3 m³sk/ha. Mängden död ved är hög. Ingående naturtyper enligt Natura 2000 utgörs av näringsrik bokskog (9130), näringsrik ekskog (9160) och nordlig ädellövskog (9020). En mindre yta utgörs av ett skogligt biotopskydd där Skogsstyrelsen är tillsynsmyndighet och ska kontaktas innan eventuell åtgärd. Biotopskyddet bör på sikt upphävas. I delar av skötselområdena finns en tydlig produktionsskogs karaktär. Fältskiktet utgörs bl.a. gulplister, skogsbingel, kransrams och ramslök. Fågellivet utgörs bl.a. grönsångare, skogsduva och spillkråka.

Figur 17 Ädellövskog bestående av ek med underväxt av hassel, söder om Kejsarens

Figur 18 Bokdominerad ädellövskog öster om Wanås slott

4.2.2 Bevarandemål

- Flerskiktad naturskogsliknande ädellövskog främst bestående av bok eller ek med inslag av lind, avenbok, tall, asp, lönn, fågelbär och hassel.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara hög, ett riktvärde bör vara mellan 40–60 M³ per hektar.
- Arter som bokoxe, fläckticka, svavelticka, rutsinn, bokvårtlav, havstulpanlav, klippfrullania, rosa lundlav, skogsbingel, storrams, gulplister, guldlockmossa, fällmossa och trubbfjädermossa ska förekomma inom området.
- Skogsduva bör häcka årligen i området.
- Gran ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Främmande arter ska inte förekomma inom skötselområdet.

4.2.3 Restaureringsåtgärder

- Avverkning av förekommande granar genom röjning eller ringbarkning.
- Nyskapandet (naturligt eller maskinellt) av död ved bör ligga kring 3 kbm/ha och år tills bevarandemålet är uppnått. Grova träd (över 40 cm i diameter i brösthöjd) får ej tas ned.

Figur 19 Granuppslag i ädellövskog öster om Wanås slott

4.2.4 Skötselåtgärder

- Återkommande röjningar, gallringar och avverkningar i syfte att uppnå bevarandemålet genom att fälla, ringbarka (både hela och delar av träd samt uppe i kronorna (gynnar termofila insekter)), lämna som högstubbe, knäcka och dra ner halva trädet, etc, med riktvärde 1–2 träd/ha och år. Därtill bör röthål anläggas i minst 0,5–1 bokar/ha och år. Grova träd (över 40 cm i diameter i brösthöjd) får ej tas ned.
- Spara och utveckla undertryckta senvuxna träd, i synnerhet av bok, med riktvärde minst 5–10 stycken per hektar.
- Röjning i uppkommande boksly och då prioritera andra ädla lövträd, före bok, vid röjning, likväl som bokdominansen ska bestå.
- Röjning kring sådda eller planterade träd.
- Röjning av inväxande granar.
- Uppsättning och underhåll av ett 10 tal holkar för skogsduva inom glesare delar av ädellövskogen.
- Borttagande av främmande arter.

4.3 Skötselområde Lundmiljö cirka 13,9 hektar, varav restaurering cirka 13,9 hektar

4.3.1 Beskrivning:

Nio stycken ädellövmiljöer med gamla grova tidigare vidkroniga ekar som kommit upp på tidigare betesmarker. Flera av dem är över 200 år. Ekarna är oftast hårt trängda av uppväxande yngre träd. Ingående naturtyper enligt Natura 2000 är näringsrik ek- eller ek-avenbokskog (9160) och boreonemoral ädellövskog (9020). Lundmiljöer är i sig ingen stabil naturtyp utan utgör en fas i ett område, som ligger på näringsrik mark, övergång från trädklädd betesmark till skogsmark. Denna halvöppna skogsfas hyser en artrik flora. I detta fallet växer bl.a. vårlök, gulsippa, lundelm, gullviva, mörk lungört, aklejruta, tvåblad, gökärt, nässelklocka i området. Fågellivet utgörs bl.a. göktyta, svart-vit flugsnappare och skogsduva.

4.3.2 Bevarandemål

- Lundmiljö bestående av gamla grova ekar och bokar, med inslag av hassel, lind, fågelbär och avenbok och efterträdare till dessa. Naturtypen enligt Natura 2000 utgörs av både näringsrik ekskog (9160) och näringsrik bokskog (9130).
- Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer ska utgöra ett påtagligt inslag genom en mosaik av/variation mellan täta resp. öppna och glest beskogade delar, samt bryn, i hela området.
- Mängden död ved bör minst ligga kring 20m²/ha.
- Fältskiktet ska vara rikt och tämligen sammanhängande. Arterna ska bl.a. utgöras av lundarter som vårlök, gulsippa, lundelm, mörk lungört och gökärt.
- Skogsduva och göktyta bör årligen häcka i något av skötselområdenas delområden.

4.3.3 Restaureringsåtgärder

- Frihuggning av vidkroniga träd, i synnerhet av ek. Friställningen ska ske med försiktighet och successiv utglesning, då särskilt ekar annars kan bli mycket stressade och till och med dö.
- Gallring och veteranisering så att krontäckningen ligger kring 70–80% i syfte att gynna ett rikt fältskikt. Gallring sker enklast genom ringbarkning. Grova träd (över 40 cm i diameter i brösthöjd) får ej tas ned. Vid nedtagning av träd som riskerar att falla på väg eller stängsel, ska stubbe lämnas i den höjd att risken undanröjs, men att kvarvarande stubbe är så hög som möjligt. Allt avverkat material ska ligga kvar i skötselområdet.
- Tillse att nya ekar kan komma upp i området. Dessa behöver sannolikt planteras och ska då vara av lokalt material, vidare behöver de troligen inhägnas. Ek etableringen bör ske när luckor efter nedtagna träd eller stormfällda träd uppstår, sannolikt behöver ytterligare något eller några träd då tas ner för att ljusluckan ska bli tillräckligt stor.
- I delområdet norr om Wanås slott och norr om vägen har för något år sedan de gamla ekarna röjts fram. Tyvärr finns en väletablerad förekomst det främmande trädslaget tysklönn här, vilka snabbt kommer att börja skugga ekarnas stammar på nytt. Getter har visat sig otroligt effektiva till att kunna bekämpa tysklönn. Området behöver i så fall inhägnas och getterna behöver troligen gå där, åtminstone delar av, tre betessåsonger.
- Uppsättning och underhåll av ett 10-tal ek-mulmholkar, 10 tal fladdermusholkar och ett 10 tal holkar för skogsduva samt minst 5 holkar för göktyta.

Figur 20 Kraftigt uppslag av tysklönn öster om allén mot Gryt

Figur 21 Trängda ekar öster om Godskontoret

Figur 23 Ek klarar skuggning mycket dåligt öster om Godskontoret

Figur 22 Ekar som fortfarande lever öster om Godskontoret

4.3.4 Skötselåtgärder

- Återkommande röjning och avverkning för att kunna uppnå bevarandemålen. Avverkningarna ska spridas i tid för att kontinuerligt skapa ny död ved. Allt avverkat material ska lämnas kvar i naturreservatet.
- Avverkning av eventuellt inkomna granar, vilken ska lämnas som död ved.
- Inplantering av arter som lever i ädellövskogar i Södra Sverige får ske.

4.4 Skötselområde Trädklädd betesmark cirka 58,4 hektar, varav restaureringsmark cirka 5,6 hektar.

4.4.1 Beskrivning:

Fem skötselområden av varierande storlek. Naturtypen enligt Natura 2000 utgörs av Trädklädd betesmark (9070). Trädskiktet i betesmarken domineras av ek och bok, många av träden är både grova och sprärrgreniga, med inslag av enstaka äldre tallar och björkar. Krontäckningen kan bitvis vara hög. Det finns gott om grov död ved och torrakor. I tre ekar har fynd av spillning från läderbagge gjorts. Föryngringen av träd och buskar, särskilt ek är mycket begränsad och kan utgöra ett hot mot naturtypens långsiktiga bevarande. Samtliga områden betas med nötkreatur. Fältskiktet indikerar en tydlig näringspåverkan, likväl finns områden med gulmåra, brudbröd, backlök, stor- och mindre blåklöcka.

Figur 24 Grova ekar i betesmark väster om vägen till Gryt

Figur 25 I flera delområden varierar öppnare och mer slutna partier

Figur 26 Trädklädd betesmark vid väster om Spånga

4.4.2 Bevarandemål:

- Vålhävdade betesmarker med gamla solitära träd av främst ek och efterträdare till dessa med inslag av hassel, apel, sälg, fågelbär, hägg, slån, hagtorn och rosor. Mängden träd och buskar ska vara riklig. Inom naturtypen trädklädd betesmark innebär det att täckningsgraden av träd och buskar är 30–100%.
- Träd grövre än 50 cm i brösthöjd får ej fällas. Om det dock skulle visa sig vara nödvändigt att ta ner grova träd (överstigande 40 cm i brösthöjd) så ska stubbe lämnas i den höjd att risken kopplad till anledningen till fällningen undanröjs, men att kvarvarande stubbe är så hög som möjligt.
- Intakt bryn främst bestående av blommande buskar och hassel.
- Området ska hållas fritt från gran.

- Området ska hävdas så att förnaansamlingen kan anses vara ringa.
- För naturtypen Trädklädd betesmark (9070) ska följande typiska arter finnas och föryngra sig inom området: blåsuga, gammelgranslav och havstulpanlav.
- Stare bör häcka årligen med minst 25 par i området.
- Läderbaggen ska finnas i populationer som är livskraftiga och i så stort antal att de inte löper en förhöjd risk att drabbas av problem förknippade med inavel. Därför behöver det finnas rikligt med substrat för arten i form av grova lövträd med solexponerad stam och håligheter med rikliga mängder mulm, men det ska även finnas lövträd i tidigare utvecklingsstadier som i framtiden kan fungera som ersättare för de äldre grova träden.
- Främmande arter ska inte förekomma inom skötselområdet.

4.4.3 Restaureringsåtgärder:

- Avverkning av igenväxningsvegetation och merparten av de träd som inte utgör grova ekar. Avverkning och uttransport/uppeldning ska ske under månaderna september-mars. (Virket tillfaller markägaren). Allt avverkat material ska uttransporteras från naturreservatet.
- Markägaren ansvarar och bekostar material och stängsling samt underhåll.
- Stödinplantering/insådd av för biotopen lämpliga arter, bl.a. slåttergubbe.
- Vid röjning kring uppväxande träd ska särskilt salix sparas i kanterna av beståndet för att gynna pollinerande insekter.
- om besvärande björnbärsuppslag eller annan oönskad vegetation, smaklig för får uppkommer inom betesmark kan får efter samråd med förvaltaren få beta under tidsperioden 1 september-1 december.

Figur 27 Trädklädd betesmark i behov av röjning väster om Vanås

Figur 28 Unga ekar saknas, dessa bör planteras i inhägnader inom öppna partier

4.4.4 Skötselåtgärder:

- Fortsatt bete med nöt och/eller hästar, endast ett mindre område på Holms gamla tomt får betas med får, se bilaga 3. Bete får ej ske under tidsperioden 1 december till 31 mars. Djur som används för hävd av området och som avmaskats ska ha en karenstid på 14 dagar innan betespåsläpp.
- Fortlöpande röjning av igenväxningsvegetation, som får utköras ur naturreservatet. Vårbränning får ske.
- Kontinuerlig röjning kring spärrgreniga ekar.

- Vid behov får avverkning och bortforsling av träd och buskar ske under månaderna september- mars så att bevarandemålet kan innehållas. Mindre mängder material får eldas upp på områden som har trivial flora. Stammar överstigande 30 cm i diameter i brösthöjd ska i första hand få ligga kvar i betesmarken, alternativt utläggas i skötselområde lund eller ädellövskog. Länsstyrelsen ansvarar för stämpling av träd som ej är att klassa som igenväxningsvegetation. Om grova träd (över 40 cm i diameter i brösthöjd) är föremål för nedtagning ska de i första hand kronreduceras eller ställas som högstubbe.
- Ekstammar är av särskild betydelse för läderbaggen som finns i området. Ekstammar/grenar grövre än 20 cm i diameter ska dels lämnas kvar i betesmarken (enstaka/ha). Vid större mängder ska ekstammar/grenar utläggas i skötselområde Lund eller ädellövskog. Gallring ska ske successivt så att det kontinuerligt kan tillföras ny död ved i området. Grenverk under 20 cm i diameter får transporteras bort från naturreservatet. För att ytterligare gynna läderbaggen och överbrygga ekarnas generationsglapp bör veteranisering av ek ske och uppsättning av minst 20-tal ek-mulmholkar. Läderbaggen lever i mulmhåligheter där den äter på omgivande hårdare ved.
- Plantering av främst ek, hassel, vildrosor och hagtorn av lokal proveniens för att skapa efterträdare till de grova träden och stärka upp buskskiktet på platser detta saknas och där det finns möjlighet till etablering. Vid plantering bör fränstängsling ske.
- Uppsättning och underhåll av minst 30 holkar för stare (VU).

4.5 Skötselområde Nektarrika områden, cirka 7,3 hektar

4.5.1 Beskrivning:

Två skötselområden vid Spånga som längre tillbaka i tiden har varit åker och senare betesmark. Det östra området har fungerat som viltremiss under senare decennier och det västra har tills för något år sedan betats med nötkreatur och betas i dagsläget med häst. Det östra området är bitvis mycket stenigt och fuktigt. Här finns också mycket fina slånbuskage. Fältskiktet utgörs av såväl torrmarksarter som gulmåra och mindre blåklocka till gökblomster i de fuktigare partierna. Trädskiktet utgörs främst av yngre ask och ek. Hela det västra området består i princip av öppen mark. Fältskiktet indikerar en tydlig näringspåverkan. I vissa delar förekommer rätt omfattande bökskador, vilket i detta fallet även gynnar flora och fauna. Områdena bör därför även fortsättningsvis samnyttjas som viltremiss och för jaktändamål.

Figur 30 Det västra området vid Spånga

Figur 29 Det östra området vid Spånga

4.5.2 Bevarandemål:

- Hävdade örtrika marker med en mångfald av inhemska örter och gräs och med buskage av blommande arter som slån och hagtorn. Täckningsgraden av buskar bör så sikt ligga kring 10-15%. Täckningsgraden av träd ska understiga 5%.
- Intakt bryn främst bestående av blommande buskar och hassel.
- Området ska hållas fritt från gran.
- Området ska hävdas så att förnaansamlingen kan anses vara ringa.
- Främmande arter ska inte förekomma inom skötselområdet.

4.5.3 Restaureringsåtgärder:

Det västra området vid Spånga:

- Plantering av slån och hagtorn samt slåttergubbe, åkervädd och andra inhemska örter och gräs.

Om betet med häst upphör:

- Planering av brandgator, cirka 1 meters bredd, runt skötselområdet samt indelning i fyra parceller.
- Vår bränning av en parcell per år, därefter;

Det östra området vid Spånga

- Planering av brandgator, cirka 1 meters bredd, runt skötselområdet samt indelning i tre parceller (området söder om vägen utgör en egen parcell). Kringliggande plöjd åkermark, vägar och vatten utgör redan utmärkta brandgator.
- Vår bränning av en parcell per år, därefter;
- Plantering av slåttergubbe, åkervädd och andra inhemska örter och gräs.

4.5.4 Skötselåtgärder:

- Vid behov röjning under månaderna september- mars av igenväxningsvegetation som får utköras ur naturreservatet. Mindre mängder material får eldas upp på områden som har trivial flora.
- Vårbränning med en parcell per delområde per år. Vissa år kan väderlek medföra att vårbränningen uteblir, mer än två parceller per år får dock ej brännas, pga övervintrande puppor etc.
- Om sent bete, efter 15 juli, skulle bli aktuellt, ansvarar markägaren för detta.
- Om besvärande björnbärsuppslag eller annan oönskad vegetation, smaklig för får uppkommer inom området kan får efter samråd med förvaltaren få beta under tidsperioden 1 september-1 december.

4.6 Skötselområde Lövsumpskog cirka 7,9 hektar

4.6.1 Beskrivning:

Sju mindre områden med främst klibbal med inslag av glasbjörk med en underväxt av bl.a. hassel, hägg och brakved. Åldern på bestånden varierar mellan 55–105 år. I områdena finns bl.a. mindre hackpett (NT), större hackspett, stjärtmes, alticka, björkticka, husmossa och bäckbräsma. Mängden död ved är påfallande låg, främst beroende på att träden har något till flera decennier kvar innan de naturligt börjar dö av.

Figur 31 Lövsumpskog med klibbal och glasbjörk

Figur 32 Flerskiktad lövsumpskog

Figur 33 Lövsumpskog med hasselunderväxt, i naturreservatets nordligaste del

4.6.2 Bevarandemål

- Flerskiktad lövsumpskog främst bestående av klibbal och glasbjörk med bl.a. underväxt av hassel, hägg och brakved.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara riklig, ett riktvärde bör vara kring 30 kbm/ha.
- Gran ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Främmande arter ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Områdena får vara mycket svårframkomliga.

4.6.3 Restaureringsåtgärder

- Ringbarka eller röja förekommande granar.
- Nyskapandet (naturligt eller maskinellt) av död ved bör ligga kring 3 kbm/ha och år tills bevarandemålet är uppnått. Grova träd (över 40 cm i diameter i brösthöjd) får ej tas ned.

4.6.4 Skötselåtgärder

- Återkommande röjning och avverkning för att kunna uppnå bevarandemålen. Avverkningarna ska spridas i tid för att kontinuerligt skapa ny död ved. Allt avverkat material ska lämnas kvar i naturreservatet.
- Kontinuerligt röja ner uppväxande granar.

6 Friluftsliv

6.1 Allmän inledning

Delar av området utgörs i dagsläget av en avgiftsfinansierad utställningspark där markägaren har upplåtit marken till den icke vinstdrivande stiftelsen Wanås Utställningar. Stiftelsen låter producera och sköter underhåll av konstverken i parken samt bedriver en pedagogisk verksamhet med guidade visningar och work shops för ca 10 000 skolbarn. Stiftelsen hade ca 35 000 betalande besökare till parken 2017. Det föreligger enligt Naturvårdsverket inga hinder att inrätta ett naturreservat på mark där allemansrätten gällande möjligheten att färdas fritt ej gäller. Det är viktigt att all information om naturreservatet tydligt klargör detta. Friluftsliv ingår inte som del av syftet med att inrätta naturreservatet, utan att det är att långsiktigt värna naturvärdena.

5.2 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsutmärkning ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

5.3 Information

Informationstavla (1 styck) om naturreservatet bör sättas upp vid parkeringsplatsen (X6227370, Y440765), till utställningsparken samordnat med annan information om verksamheten som bedrivs på platsen.

6 Jakt

Undantag från föreskrifterna, A2 gällande att markägaren har rätt att uppföra nya jakttorn och A4 gällande att röjning av befintliga siktgator får ske. I övrigt belastas inte innehavare av jakträtten inom naturreservatet vid jakt och fångst av vilt i enlighet med jaktlagstiftningens bestämmelser av föreskrifterna.

7 Tillsyn

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för området.

8 Dokumentation och uppföljning

8.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder

Vart 10:e år:

Översyn av gränsmarkeringen.

Tillse att det inte förekommer invasiva träd- och buskarter inom naturreservatet.

Följa upp bevarandemålen.

Vart 6:e år: (tidsintervall enligt Natura 2000 uppföljning)

Uppföljning av naturtyper och arter inom Natura 2000-områdena kommer att ske med omdrev vart 6:e eller 12:e år beroende på naturtyp och art.

Tillse att uppsatta holkar uppfyller sitt syfte och i annat fall byta ut dessa så länge naturliga hållighet inte förekommer i tillräcklig omfattning.

En gång per år:

Att naturreservatsskyltarna är hela och rena samt aktuella.

8.2 Dokumentation av skötselåtgärder

Uppsättning och underhåll av gränsmarkering och skyltar.

Dokumentation ska ske av skötselåtgärder inom respektive skötselområde.

8.3 Uppföljning av kostnader

Förvaltaren ansvarar för detta.

9 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare vad gäller i planen angivna mål och riktlinjer för hävden. De åtgärder som anges i planen inom ramen för givna riktlinjer skall ses över om uppföljningen av kvalitetsmålen visar att en översyn är nödvändig eller i övrigt när det är påkallat.

10 Kostnader och finansiering

10.1 Ekonomisk utredning

Förvaltaren gör en ekonomisk utredning avseende kostnader och intäkter för förvaltningen.

10.2 Finansiering av förvaltningen

Länsstyrelsen ansvarar för (ev. bekostar):

- upprättande och revidering av skötselplan,
- utmärkning och underhåll av naturreservatets gränsutmärkning,
- tillverkning och underhåll av informationsskylt (1 styck),
- tillsyn av naturreservatet.

Förvaltaren Länsstyrelsen ansvarar för (ev. bekostar):

- genomförande av skötselområdenas mål,
- uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder,
- uppföljning av främst vedlevande skalbaggnas och tickornas utveckling i området,
- uppförande och underhåll av fågel- och fladdermusholkar.

Förvaltaren Wanås Gods AB ansvarar för (ev. bekostar):

- genomförande av skötselområdet utställningsparks mål, se vidare i tabell nedan.

11 Kostnadsansvar och prioriteringar

Om det utgår annan statlig ersättning för skötsel av marker, till exempel miljöersättning, ersättning för restaurering etc. kan inte föreslagna skötselåtgärder (eller motsvarande åtgärder) utföras eller finansieras av reservatsförvaltningen.

Förvaltaren kan genom skötselavtal överföra ansvaret för vissa av nedanstående punkter till annan

Markskötsel

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötselområde	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Röja fram/ ljushugga kring vidkroniga träd särskilt ekar	Snarast	Utställningspark Ädellövskog Lund Trädklädd betesmark	Wanås Gods AB Länsstyrelsen Länsstyrelsen Den som innehar miljöstödet	1	-
Återkommande röjningar, gallringar, avverkningar i syfte att uppnå bevarandemålet	Snarast	Utställningspark Ädellövskog Lund	Wanås Gods AB Länsstyrelsen Länsstyrelsen	1	Allt lövvirke ska lämnas kvar i naturreservatet
Skapa mer död och döende ved	Snarast	Utställningspark Ädellövskog Lund Trädklädd betesmark	Wanås Gods AB Länsstyrelsen Länsstyrelsen Länsstyrelsen	2	-
Tillse att nya ekar kan komma upp	Vid behov	Utställningspark Lund Trädklädd betesmark	Wanås Gods AB Länsstyrelsen Länsstyrelsen	2	Behöver sannolikt planteras och inhägnas
Fortlöpande röjning av igenväxningsvegeta- tion	Vid behov	Trädklädd betesmark	Den som innehar miljöstödet	1	Röjt material får utköras från naturreservatet
Restaurering av betesmark genom röjning	Snarast	Trädklädd betesmark restaurering	Markägaren	1	Röjt material får utköras från naturreservatet
Nedtagning av träd för att uppnå bevarandemålen	Vid behov	Trädklädd betesmark	Den som innehar miljöstödet efter stämpling av länsstyrelsen	2	Stammar över 30 cm i diameter ska i första hand lämnas kvar, se kap. 4.4.4
Vårbränna gräs	Parcell årligen	Nektarrika områden	Länsstyrelsen	2	-
Plantering av ersättningsträd och förstärkning av buskskiktet	Vid behov	Trädklädd betesmark	Länsstyrelsen i samråd med markägaren	2	Inhägnad behöver troligen ske
Inplantering av buskar och örter/gräs	Vid behov	Nektarrika områden	Länsstyrelsen		Lokal proveniens

Markskötsel

Bekämpa främmande och/eller invasiva arter	Vid behov	Utställningspark Övriga delar av naturreservatet	Wanås Gods AB Länsstyrelsen	1	I utställningsparken: om spridning av planterade exoter sker Tysklönn
Avverka eller röja bort gran	-	Hela naturreservatet	Markägaren Länsstyrelsen	1	Se bilaga 3, borttagande av två bestånd ansvarar markägaren för
Inplantering av arter som lever i ädellövskog	När lämpliga livsmiljöer uppkommit	I för arten lämpliga biotoper	Länsstyrelsen	3	Åtgärderna ska dokumenteras

Anläggningar

Uppsättning och underhåll av ek-mulmholkar	Vid behov	Utställningspark Trädklädd betesmark	Länsstyrelsen	1	Minst 30 stycken
Uppsättning och underhåll av holkar	Vid behov	Utställningspark Ädellövskog Lund Trädklädd betesmark	Länsstyrelsen	2	Minst 20 fladdermusholkar Minst 20 holkar för skogsduva Minst 5 holkar för göktyta Minst 30 holkar för stare
Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder	Vart 10 år	Hela området	Länsstyrelsen	3	-
vedlevande skalbaggar och tickornas utveckling i området	Vart 10 år	Hela området	Länsstyrelsen	3	Särskilt fokus på läderbagge

Anläggningar

Underhåll av informationsskylt	Vid behov	Bilaga A	Länsstyrelsen	1	1 styck vid parkeringsplatsen för utställningsparken
Uppsättning och underhåll av gränsmarkering	Snarast, sedan löpande	Hela området	Länsstyrelsens förvaltning	1	
Uppsättning och underhåll av stängsel för betesdjur, vatten, ström	Vid behov	Trädklädd betesmark	Markägaren	1	I det fall det är markägarers djur som ska beta

12 Rödlistade arter

Tabell 2. Förekomst av rödlistade arter inom naturreservatet

rödlistade arter uppdelade enligt Artdatabankens kategorier: Nationellt utdöd (RE); Akut hotad (CR); Starkt hotad (EN); Sårbar (VU); Nära hotad (NT); Kunskapsbrist (DD), (Artdatabanken 2020)

arter (EU) är de arter som för vilka Sverige ska peka ut Natura 2000-områden, det vill säga arter som är listade i EU:s fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEG) bilaga 1, art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) bilaga 2 eller listan över arter våtmarksfåglar som angetts förekomma inom Natura 2000-områden i Sverige

arter (övriga EU) som är listade i EU:s art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) bilaga 4 omfattas av ett generellt artskydd

RE	CR	EN	VU	NT	LC
Nationellt utdöd	Akut hotad	Starkt hotad	Sårbar	Nära hotad	Livskraftig

Tabell över rödlistade arter/Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/ Annan fakta
Däggdjur	Nordfladdermus	<i>Eptesicus nilssonii</i>	NT
Däggdjur	Sydfladdermus	<i>Eptesicus serotinus</i>	NT
Däggdjur	Dammfladdermus	<i>Myotis dasycneme</i>	NT
Däggdjur	Fransfladdermus	<i>Myotis nattereri</i>	NT
Däggdjur	Barbastell	<i>Barbastella barbastellus</i>	NT
Däggdjur	Brunlångöra	<i>Plecotus auritus</i>	NT
Fåglar	Brun glada	<i>Milvus migrans</i>	EN
Fåglar	Tornseglare	<i>Apus apus</i>	EN
Fåglar	Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	VU
Fåglar	Hussvala	<i>Delichon urbicum</i>	VU
Fåglar	Svart rödstjärt	<i>Phoenicurus ochruros</i>	NT
Fåglar	Lundsångare	<i>Phylloscopus trochiloides</i>	NT
Fåglar	Mindre hackspett	<i>Dendrocopos minor</i>	NT
Fåglar	Fjällvråk	<i>Buteo lagopus</i>	NT
Fåglar	Duvhök	<i>Accipiter gentilis</i>	NT
Fåglar	Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT
Fåglar	Gulsparv	<i>Emberiza citrinella</i>	NT
Kärlväxter	Skogsalm	<i>Ulmus glabra</i>	CR
Kärlväxter	Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN
Kärlväxter	Knutört	<i>Lysimachia minima</i>	VU
Kärlväxter	Vildris	<i>Leersia oryzoides</i>	VU
Kärlväxter	Hjärtstilla	<i>Leonurus cardiaca</i>	VU
Kärlväxter	Småvänderot	<i>Valeriana dioica</i>	VU
Kärlväxter	Kösa	<i>Apera spica-venti</i>	NT
Kärlväxter	Desmeknopp	<i>Adoxa moschatellina</i>	NT
Kärlväxter	Etternässla	<i>Urtica urens</i>	NT
Kärlväxter	Svinrot	<i>Scorzonera humilis</i>	NT

Tabell över rödlistade arter/Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/ Annan fakta
Insekter	Läderbagge	<i>Osmoderma eremita</i>	VU
Insekter	Hornslamslända	<i>Brachycercus harrisella</i>	VU
Insekter	Brokig barksvartbagge	<i>Corticus fasciatus</i>	VU
Insekter	Humlekortvinge	<i>Emus hirtus</i>	NT
Insekter	Boktigerfluga	<i>Temnostoma meridionale</i>	NT
Insekter	Kardinalfärgad rödrock	<i>Ampedus cardinalis</i>	NT
Lavar	Rosa lundlav	<i>Bacidia rosella</i>	VU
Lavar	Kortskaftad parasitspik	<i>Sphinctrina turbinata</i>	VU
Lavar	Orangepudrad klotterlav	<i>Alyxoria ochrocheila</i>	NT
Lavar	Gammelekslav	<i>Lecanographa amylacea</i>	NT
Lavar	Bokvårtlav	<i>Pyrenula nitida</i>	NT
Lavar	Bokkantlav	<i>Lecanora glabrata</i>	NT
Lavar	Stiftklotterlav	<i>Opegrapha vermicellifera</i>	NT
Lavar	Matt pricklav	<i>Pachnolepia pruinata</i>	NT
Lavar	Rödbrun blekspik	<i>Sclerophora coniophaea</i>	NT
Svampar	Saffransticka	<i>Aurantiporus croceus</i>	CR
Svampar	Tungticka	<i>Piptoporus quercinus</i>	EN
Svampar	Sydlig sotticka	<i>Ischnoderma resinosum</i>	NT
Svampar	Korallticka	<i>Grifola frondosa</i>	NT
Svampar	Oxtungssvamp	<i>Fistulina hepatica</i>	NT

Några övriga arter av intresse:

Större brunfladdermus	<i>Nyctalus noctula</i>
Vattenfladdermus	<i>Myotis daubentonii</i>
Dvärgpipistrell	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>
Mustaschfladdermus	<i>Myotis mystacinus</i>
Trollpipistrell	<i>Pipistrellus nathusii</i>
Gråskimlig fladdermus	<i>Vespertilio murinus</i>
Smalblomcock	<i>Alosterna tabacicolor</i>
Lövgetingbock	<i>Clytus arietis</i>
Bokoxe	<i>Dorcus parallelipedus</i>
Guldlockmossa	<i>Homalothecium sericeum</i>
Platt fjädermossa	<i>Neckera complanata</i>
Bokfjädermossa	<u><i>Neckera pumila</i></u>
Röd glada	<i>Milvus milvus</i>
Brandticka	<i>Pycnoporellus fulgens</i>

Fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv bilaga 1, för vilka särskilda skyddsområden skall avsättas:

Röd glada, *Milvus milvus* (A074) födosökande, Spillkråka, *Dryocopus martius* (A236) födosökande (vintertid), Törnskata, *Lanius collurio* (A338) födosökande.

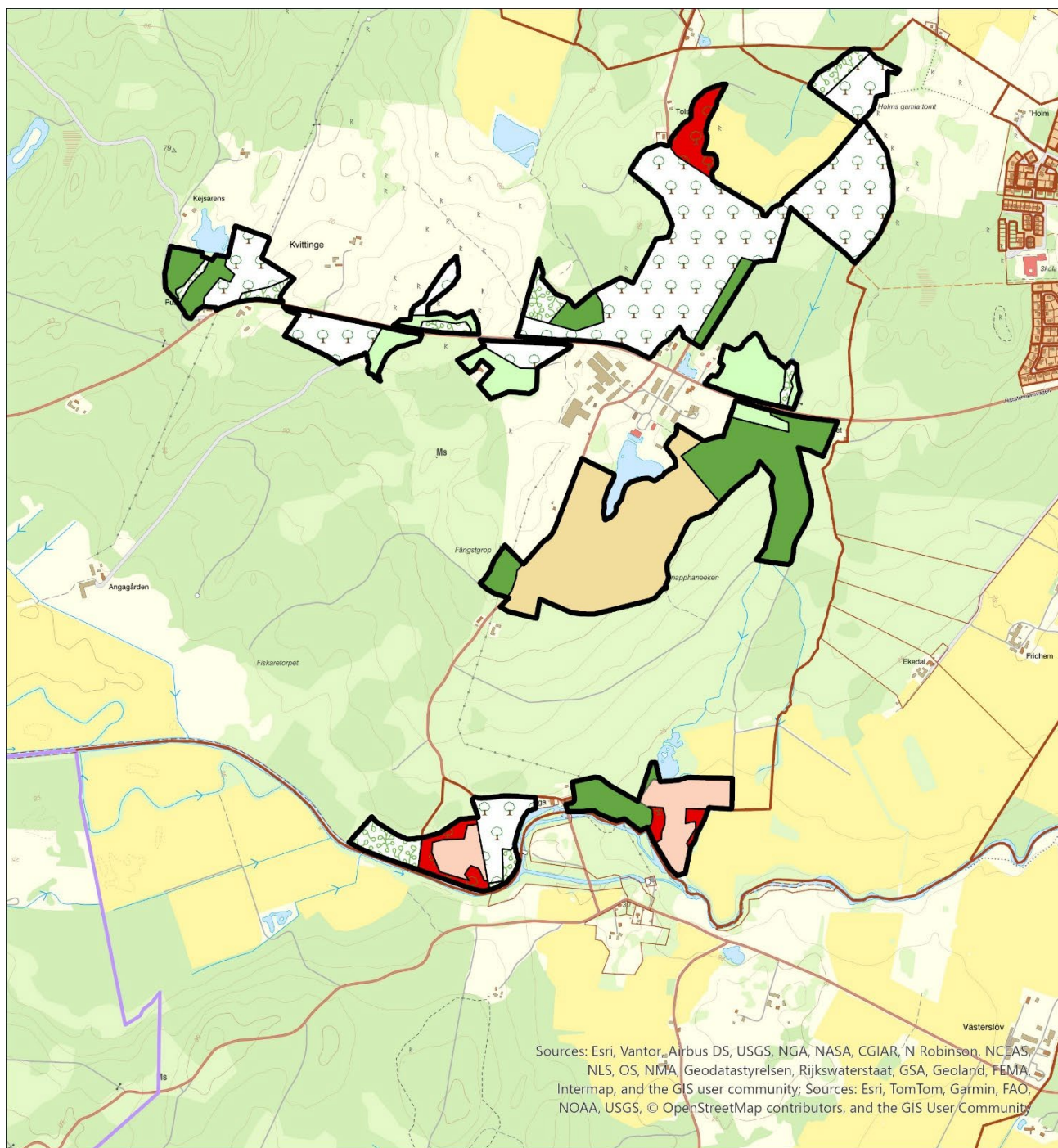
13 Källor

- Strategi för formellt skydd av skog i Skåne län, Länsstyrelsen i Skåne län, rapport 2006:14
- Fakta skog 1, 2008, SLU, Gunnar Isacson, Jörg Brunet
- Fakta skog 12, 2008 SLU, Örjan Fritz
- Restoration of beech forest for saproxylic beetles—effects of habitat fragmentation and substrate density on species diversity and distribution, Biodivers Conserv (2009) 18:2387–2404, Jörg Brunet & Gunnar Isacson
- Artportalen www.artportalen.se
- Artdatabankens artfaktablad <http://www.artdata.slu.se>
- Kulturmiljöprogram för Skåne, Kulturmiljöprogram för Skåne 2006, Länsstyrelsen i Skåne län
- Värdeutlåtanden Värderingsbyrån AB och Svefa AB
- Bevarandeplan för Natura 2000-området Vanås SE0420323, fastställd 2018-06-15, Länsstyrelsen
- Områdesvis inventering av fladdermöss 2018, Naturvårdskonsult Gerell, på uppdrag av Länsstyrelsen Skåne

13.1 Kartor

- Ägomätning 1800, 11-GRY-7, Lantmäterimyndigheternas arkiv
- Generalstabskartan, Karlshamn J243-10-1, Rikets allmänna kartverks arkiv
- Häradsekonomiska kartan, 1926–34, Vanås J112-3-39, Rikets allmänna kartverks arkiv
- Häradsekonomiska kartan, 1926–34, Knislinge J112-3-40, Rikets allmänna kartverks arkiv
- Flygbild från 1939, Lunds universitet
- Övriga kartor och bakgrundskartor, Lantmäteriet. © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga A. Skötselområdeskarta

Bilaga A, Skötselområdeskarta Naturreservatet Wanås, Östra Göinge kommun

 Naturreservatsgräns

Skötselområden

 Utställningspark

 Ädellövskog

 Lundmiljö

 Nektarrika områden

 Trädklädd betesmark varav restaureringsmark

 Lövsumpskog

Anläggningar

 Informationsskylt

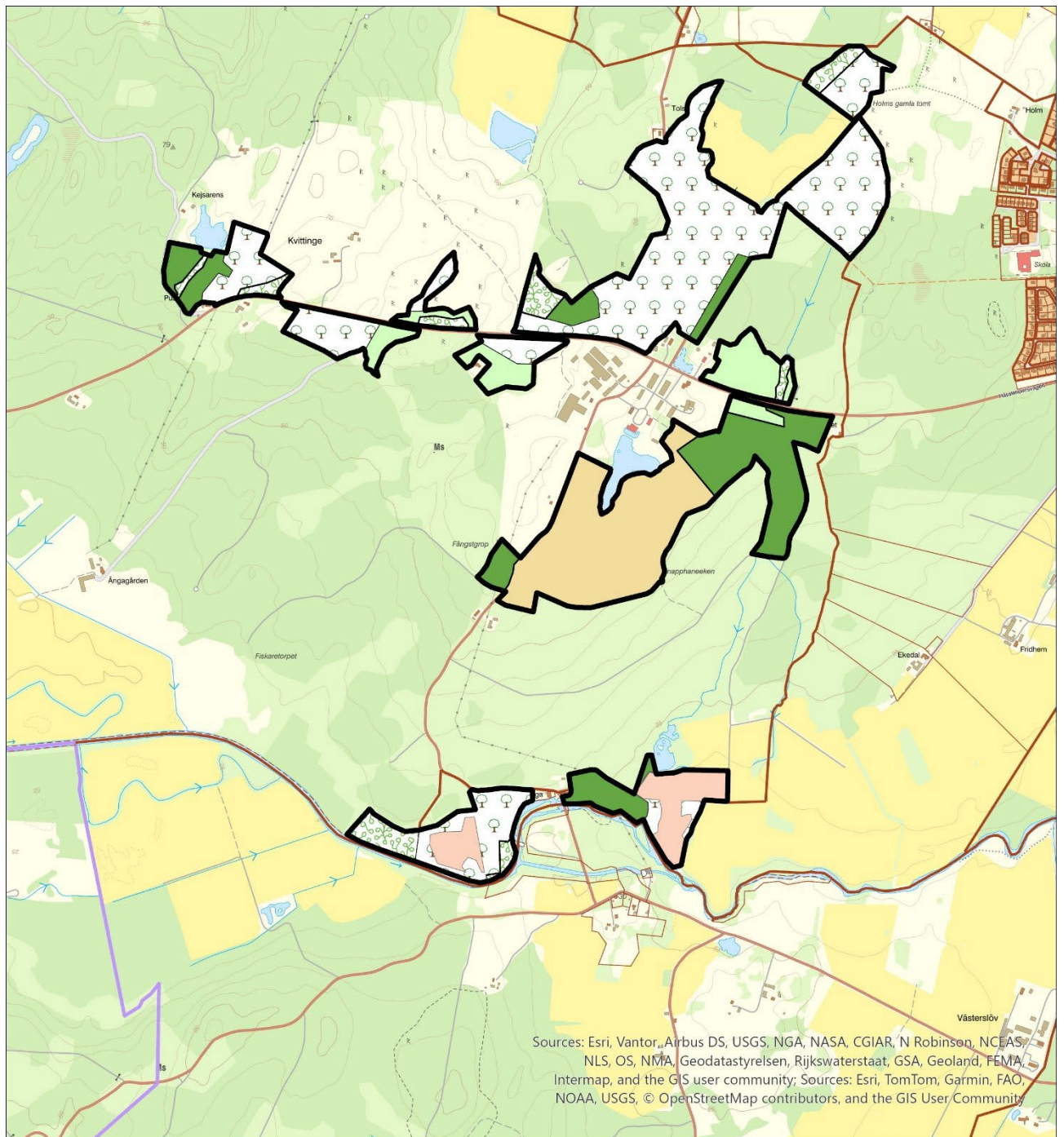
0 125 250 500 Meter

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 27099-2025

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga B Målbild

Bilaga B, Målbild Naturreservatet Wanås, Östra Göinge kommun

 Naturreservatsgräns

Skötselområden

- Utställningspark
- Ädellövskog
- Lundmiljö
- Nektarrika områden
- Trädklädd betesmark
- Lövsumpskog

Anläggningar

- Informationsskylt

0 125 250 500 Meter

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 27099-2025

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga C Natura 2000 Bevarandestatus

Natura 2000-området Vanås, SE0420323 med naturtyper

Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2

Naturreseptatet Wanås i Östra Göinge kommun utgör ett kärnområde för grova gamla lövträd i Skåne. Här finns över 1200 grova träd på landskapsnivå, varav över 1100 av dem hamnar inom naturreseptatet, Skånes femte grövsta ek, Snapphaneeken är en av dem.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreseptat och upprätta skötselplaner.

Skötselplanen innehåller en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller också information om friluftsliv, samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane

Bilaga 6. Inkomna yttranden och bemötande

Tillhör beslut den 19 januari 2026 om utvidgning av naturreservatet Wanås i Östra Göinge kommun.

Östra Göinge kommun: har inget att erinra på förslag till utvidgning av naturreservatet Wanås

Skogsstyrelsen: ser positivt på att naturvärdena i området skyddas långsiktigt enligt presenterat underlag och tillstyrker förslaget till bildandet av naturreservatet.

Trafikverket: Ärendet berör väg 2050 för vilken Trafikverket är väghållare. Trafikverket bedriver underhåll och skötsel på dessa vägar och vägområdet som bl.a. innebär rövning/slätter, åtgärder mot invasiva arter, beläggningsarbeten, vinterväghållning (inkl. saltning/sandning) samt avvattningsåtgärder exempelvis underhålldikning.

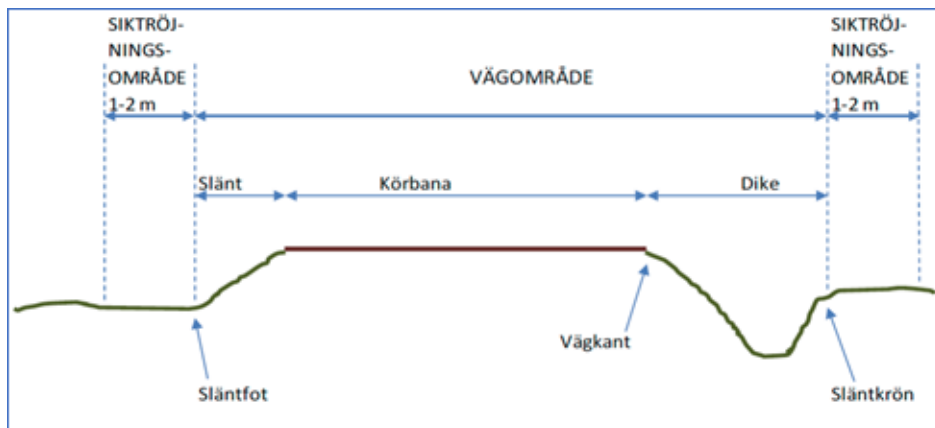
Trafikverket anser att de åtgärder som ingår i det ordinarie underhållet av befintliga vägar ska kunna genomföras obehindrat även fortsatt och att föreskrifterna därmed behöver revideras för att säkerställa detta. Nedan följer krav på vad Trafikverket ska kunna uträtta:

Väghållning

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att inom vägområdet vidta alla för vägens bestånd och brukande nödvändiga åtgärder så som till exempel asfaltering av befintliga vägar, hyvling, grusning, dammbindning, trädfällning, sly- och buskrövning, trumbyten, snörövning och halkbekämpning.

Siktrövningsområde

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren vidare rätt att fälla träd och röja sly och buskar inom siktrövningsområdet, intill en bredd av en meter där vägen är i huvudsak rak och intill en bredd om två meter i innerkurvor. Definitioner av vägområde, siktrövningsområde och väganläggningens olika delar framgår av nedanstående principskiss.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att fälla och/eller kapa farliga kantträd m.m., i enligt med nedanstående principskiss.

- Nedfallna träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas i gränsen för siktröjningsområdet (1).
- Lutande träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas vid gräns för siktröjningsområdet (2) alternativt vid rot (3).
- Lutande träd utanför siktröjningsområdet som riskerar att inkräkta i eller falla in i siktröjningsområdet och/eller vägområdet får kapas vid rot (4).

För samtliga fall gäller att fällda och/eller kapade träd, delar av träd med mera ska kvarlämnas i terrängen, dock alltid utanför gräns till siktröjningsområdet.

Sammantagen bedömning

Förutsatt att det som beskrivs ovan angående Trafikverkets underhåll av väg 2050 beaktas och undantas från föreskrifterna, har Trafikverket inget att erinra mot att naturreservatet utvidgas.

Länsstyrelsen: Drift och underhåll av väg och vägområde kan fortgå precis som tidigare.

Skanova (Telia Company) AB: har markförlagda teleanläggningar inom området. Skanova önskar att så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flyttning. Skanova behöver ha möjlighet att underhålla ledningar i området och önskar att hänsyn tas till detta.

Om så önskas kan ledningarna skickas digitalt i dwg-format för att infogas på plankartan. Kontakta <https://www.ledningskollen.se>
Kabelanvisning beställs via Ledningskollen.se
För ledningssamordning kontakta telia-natforvaltning@teliacompany.com

Länsstyrelsen: Drift och underhåll av ledningar kan fortgå precis som tidigare.

SGU: Avstår från att yttra sig.

Lunds botaniska förening: ställer sig positiv till utvidgningen av naturreservatet Wanås.

Reservatets ädellövskog är en viktig livsmiljö för ett stort antal arter, och skötselplanen reflekterar detta på ett bra sätt. Den nya delen av reservatet består av lundmiljö och lövsumpskog. Skötseln av dessa, samt av övriga öppnare naturtyper inom reservatet, skulle också kunna inkludera dem tio rödlistade växtarter som finns listade i punkt 12, varav 1 art är CR, 1 EN, 4 VU och 4 NT. Vissa som knutört och kösa är nog svärgynnade inom dessa områden, men andra som småvänderot, desmeknopp och till viss utsträckning skogsalm kan främjas i lövsumpskogspartierna, medan svinrot och även den fridlysta orkidén tvåblad kan tas hänsyn till i lundmiljö och trädklädd betesmark.

Länsstyrelsen: Delar uppfattningen att särskilt skogsalm och tvåblad kan komma att gynnas av utvidgningen.

Länsstyrelsen/Åtgärdsprogram för hotade arter: Länsstyrelsen har erhållit extra medel för åtgärder för läderbagge. Lämpliga miljöer har identifierats inom ett antal hektar utpekad lundmiljö i skötselplanen vilka lämpligen överförs till trädklädd betesmark – restaurering. Markägaren har bifallit åtgärden.

Länsstyrelsen: Ställer sig positiv till åtgärden och har ändrat skötselplanen så att ett antal hektar av lundmiljö i stället har överförts till skötselområdet trädklädd betesmark – restaurering.

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Mottagare

För att överklaga skriver ni till Regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet. Observera dock att ni ska skicka överklagandet till skane@lansstyrelsen.se eller till Länsstyrelsen Skåne, Avdelningen för natur och vatten, 205 15 MALMÖ.

Tid för överklagande

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast den **19 februari 2026**.

Om den som vill överklaga beslutet företräder det allmänna ska överklagandet dock ha kommit in tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Innehåll

Överklagandet ska vara skriftligt. I överklagandeskrivelsen ska ni ange:

- vilket beslut ni överklagar, beslutets datum och ärendenummer (diarienummer),
- på vilket sätt ni vill att beslutet ska ändras,
- er adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- eventuella handlingar eller annat som stödjer er mening.

Ytterligare upplysningar

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-224 10 00 (växel).